

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

วนศาสตร์

สาขา

คณะ

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่
หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Factors Affecting on People Participation in Mangrove Forest Resource Conservation
at Sraboa Beach Area, Tha Sala Sub-District, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat
Province

นามผู้วิจัย นางสาวราตรี นินละเอียด

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติชัย รัตนะ, ปร.ค.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์วิชา นิยม, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจน์เขจร ชูชีพ, Dr.rer.nat.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

สิงสีทัง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา
จังหวัดนครศรีธรรมราช

Factors Affecting on People Participation in Mangrove Forest Resource
Conservation at Sraboia Beach Area, Tha Sala Sub-District,
Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province

โดย

นางสาวราตรี นินละเอียด

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม)

พ.ศ. 2557

ราตรี นินละเอียด 2557: ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม) สาขาวิชา
การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติชัย รัตนะ, ปร.ด. 126 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง จำนวน 381 ครัวเรือน จากจำนวน 8,203 ครัวเรือน ระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2556 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ LSD กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.90 มีอายุเฉลี่ย 46.36 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 58.00 เป็นหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 63.00 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.94 คน ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 39.90 มีรายได้สุทธิต่อเดือนเฉลี่ย 8,518.37 บาท มีระยะเวลาอยู่อาศัยในพื้นที่เฉลี่ย 30.99 ปี โดยส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย ร้อยละ 92.40 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม ร้อยละ 74.80 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.43 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.98 และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.83 การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านอายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน ระยะเวลาการอยู่อาศัย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Ratree Nenlaeard 2014: Factors Affecting on People Participation in Mangrove Forest Resource Conservation at Sraboa Beach Area, Tha Sala Sub-District, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province. Master of Science (Forest Resource and Environmental Administration), Major Field: Forest Resource and Environmental Administration, Faculty of Forestry. Thesis Advisor: Assistant Professor Kitichai Rattana, Ph.D. 126 pages.

The objectives of this research were to study socio-economic characteristics, participation level and factors affecting on people participation in mangrove forest resource conservation at Sraboa Beach area, Tha Sala sub-district, Tha Sala district, Nakhon Si Thammarat province. Questionnaires were designed for data collection and distributed to about 381 from totally 8,203 households that covered Tha Sala sub-district during June to July 2013. The statistical analysis methods were frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, F-test and compare different ways a pair by LSD statistical with significance level on 0.05.

The results found that majority of the samples were married male 61.90 % with average age of 46.36 years. Most of them completed primary school 58.00 %, household chiefs 63.00 %. The average number of household member was 5.94, and worked as employee 39.90 %, the average net income per month 8,518.37 bath. Most of people were lived at hometown average 30.99 years. But the most samples never been conservation groups 92.40 % and never been trained about environmental conservation 74.80 %, the samples group received news and information quiet to low, the average 0.43, but they could comprehend and understood in medium level, the average 16.98 and participation in mangrove forest resource conservation in medium level, the average 2.83. Hypothesis testing, the age factor, number of household member, occupation, net income per month, duration of lived and comprehension and understanding factor were affecting on people participation in mangrove forest resource conservation at Sraboa Beach area, Tha Sala sub-district, Tha Sala district, Nakhon Si Thammarat province with significant level on 0.05.

Student' signature

_____/_____/_____
Thesis Advisor' signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิติชัย รัตนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.วิชา นิยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑล จำเริญพุกฤษ์ ประธานการสอบ และอาจารย์ ดร.ไพसानต์ เพ็ชรพลาย ผู้ทรงคุณวุฒิ การสอบที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำในการเรียน การค้นคว้าวิจัย ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม โครงการภาคพิเศษทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษา คำแนะนำและมอบความรู้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป และขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ประจำสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม โครงการภาคพิเศษทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่างๆ

ขอกราบขอบพระคุณประชากรในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นประชากรตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ด้วยความดีหรือประโยชน์อันใดเนื่องจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้องทุกท่าน ที่คอยอบรมสั่งสอนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอดในทุกๆ เรื่อง

ราตรี นินละเอียด

มิถุนายน 2557

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(6)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
การตรวจเอกสาร	6
อุปกรณ์และวิธีการ	34
อุปกรณ์	34
วิธีการ	34
ผลและวิจารณ์	45
สรุปและข้อเสนอแนะ	84
สรุป	84
ข้อเสนอแนะ	87
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	90
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่อง การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2552	96
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	109
ภาคผนวก ค ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	121
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	126

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ของตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	23
2	แสดงจำนวนประชากรตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านของตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	37
3	ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน	47
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของประชากรตัวอย่าง	51
5	จำนวนและร้อยละของคำถามวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง	54
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	59
7	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามเพศของประชากร ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	65
8	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามช่วงอายุของประชากร ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	66
9	การเปรียบเทียบช่วงอายุของประชาชนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	67
10	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือนของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	69
12	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	70
13	การเปรียบเทียบจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	71
14	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามอาชีพของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	72
15	การเปรียบเทียบอาชีพของประชาชนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	73
16	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามรายได้สุทธิต่อเดือนของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	75
17	การเปรียบเทียบรายได้สุทธิต่อเดือนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	76
18	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามระยะเวลาอยู่อาศัยของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	การเปรียบเทียบระยะเวลาอยู่อาศัยของประชาชนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	78
20	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	79
21	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	80
22	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	81
23	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	82
24	ภาพรวมของการทดสอบสมมติฐาน	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
ค1 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้วิธีหาค่า Cronbach's Alpha Coefficient	122
ค2 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้วิธีหาค่าจากสูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson	123
ค3 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้วิธีหาค่า Cronbach's Alpha Coefficient	124

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่ภูมิประเทศแสดงขอบเขตอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช (มาตราส่วน 1 : 70,000)	24
2	สภาพพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	25
3	กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม	31
ภาพผนวกที่		
ก1	แผนที่แนบท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ลงวันที่ 10 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552	107
ก2	แผนที่แนบท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ลงวันที่ 10 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552	108

**ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
พื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช**

**Factors Affecting on People Participation in Mangrove Forest Resource
Conservation at Sraboa Beach Area, Tha Sala Sub-District, Tha Sala District,
Nakhon Si Thammarat Province**

คำนำ

ทรัพยากรป่าชายเลน ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่ามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศ เนื่องจากป่าชายเลนเป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้ แหล่งอนุบาลและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำวัยอ่อนที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งป่าชายเลนยังเปรียบเสมือนกำแพงที่ช่วยป้องกันภัยทางธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้นได้ แต่ในปัจจุบันพบว่า พื้นที่ป่าชายเลนของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง สาเหตุเนื่องมาจากปัญหาหลายประการ เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนของประชาชนในพื้นที่เพื่อทำนาเกลือ การทำประมงชายฝั่ง การขยายตัวของชุมชนและการเพิ่มขึ้นของประชากร จนก่อให้เกิดปัญหาพื้นที่ป่าชายเลนลดลงอย่างรวดเร็ว จากปี พ.ศ. 2518 พื้นที่ป่าชายเลนของประเทศไทยมีอยู่ 1,954,375 ไร่ แต่จากการสำรวจและการแปลภาพถ่ายดาวเทียม LANDSAT-5(TM) เมื่อปี พ.ศ. 2543 พบว่าพื้นที่ป่าชายเลนคงเหลือเพียง 1,532,843.75 ไร่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2544-2546 รัฐจึงได้มีนโยบายให้ยกเลิกสัมปทานป่าชายเลนที่เหลืออยู่ทั้งหมด โดยได้ปรับเปลี่ยนนโยบายจากการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากไม้มาเป็นเพื่อการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อม จึงจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางหรือเครื่องมือในการอนุรักษ์ป่าชายเลนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (กรมป่าไม้, 2545) นอกจากนี้ภาครัฐยังได้กำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย มีการกระจายอยู่ใน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปากพนัง อำเภอเมือง อำเภอท่าศาลา อำเภอลิชล และอำเภอขนอม มีพื้นที่ป่าชายเลนจำนวนทั้งสิ้น 137,686 ไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่ยังคงความสมบูรณ์ 71,791 ไร่ เป็นพื้นที่ราษฎรบุกรุกครอบครองเพาะเลี้ยงกุ้ง 61,730 ไร่ และเป็นพื้นที่ที่ขออนุญาตใช้

ประโยชน์ 4,165 ไร่ (ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2, 2551) จะเห็นได้ว่าพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดนครศรีธรรมราชก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกับป่าชายเลนในจังหวัดอื่นๆ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าชายเลนหาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ ทำให้หาดทรายกลายเป็นหาดเลนสีดำรุกเข้ามาจนเกิดเป็นหาดเลนที่มีพื้นที่กว้างและว่างเปล่า เกิดเป็นแผ่นดินงอกใหม่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ต่อมาพื้นที่ดังกล่าวได้ถูกเลือกเป็นพื้นที่สำหรับปลูกป่าชายเลนตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อฟื้นคืนป่าชายเลนให้เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ของชุมชน แต่เนื่องจากปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรระหว่างหมู่บ้านที่ใช้เครื่องมือประมงที่ไม่เหมาะสม การบุกรุกครอบครองพื้นที่เพื่อทำนาเกลือ และการสร้างโครงการขนาดใหญ่ ส่งผลให้ระบบนิเวศชายฝั่งทะเลเกิดความเสื่อมโทรม สัตว์น้ำลดน้อยลง และส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ทำให้ชาวบ้านในหมู่ที่ 6 บ้านสระบัว และหมู่ที่ 5 บ้านในถุ้ง รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านสระบัว เพื่อร่วมกันจัดการดูแลทรัพยากรในชุมชนและแก้วิกฤติกรณีการแย่งชิงทรัพยากร พร้อมทั้งพัฒนาเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างคนในชุมชนต่างๆ นอกจากนี้พื้นที่ชายฝั่งบ้านสระบัวยังประสบปัญหาการถูกน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่งไปเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านในพื้นที่จึงได้จัดทำโครงการปลูกป่าชายเลน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อป้องกันการกัดเซาะของน้ำทะเล จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านสระบัว พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งตำบลท่าศาลา โดยเฉพาะการทำประมงผิดกฎหมาย ทำให้ประชาชนในตำบลท่าศาลา สถานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาร่วมกันตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่อง "การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน" ขึ้นเพื่อใช้ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

จากสาเหตุ ความสำคัญของป่าชายเลนและการจัดการทรัพยากรในชุมชนของประชาชนในตำบลท่าศาลา ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและเพื่อให้การมีส่วนร่วมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาของชุมชนในการจัดการป่าชายเลนครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของประชาชนในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และให้ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

นิยามศัพท์

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และตรงกันในความหมาย ผู้วิจัยจึงขอนิยามศัพท์เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ปัจจัย หมายถึง เหตุอันเป็นไปได้ที่ทำให้เกิดผล เช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อาทิเช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้สุทธิต่อเดือน เป็นต้น

ประชากร หมายถึง หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ประกอบอาชีพ และอาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนตัวอย่างได้เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตอน หรือขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย (1) ร่วมศึกษาปัญหา (2) ร่วมวางแผนงาน (3) ร่วมปฏิบัติงาน (4) ร่วมตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระดับการมีส่วนร่วม หมายถึง ความถี่ของการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการการมีส่วนร่วม โดยมีการกำหนดระดับการมีส่วนร่วมดังนี้ ระดับ 5 มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ เข้าร่วมทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง ระดับ 4 มีส่วนร่วมมาก คือ เข้าร่วมเป็นประจำ แต่ไม่ทุกครั้ง ระดับ 3 มีส่วนร่วมปานกลาง คือ เข้าร่วมเป็นบางครั้งบางคราว ระดับ 2 มีส่วนร่วมน้อย คือ เข้าร่วมนานๆ ครั้ง หรือตามเวลาอันควร ระดับ 1 มีส่วนร่วมน้อยที่สุด หรือไม่มีส่วนร่วม คือ ไม่เคยเข้าร่วมหรือเข้าร่วมตามการร้องขอ

การอนุรักษ์ หมายถึง การป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับป่าชายเลนและใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดผลเสียน้อยที่สุด โดยยึดแนวทางการอนุรักษ์ คือ การใช้ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างประหยัด กักเก็บ รักษา ฟื้นฟู และพัฒนา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง ระบบนิเวศที่ประกอบด้วยพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์หลายชนิดที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมที่เป็นดินเลน น้ำกร่อย และมีน้ำทะเลท่วมถึงอย่างสม่ำเสมอ

เพศ หมายถึง ความเป็นชาย หรือหญิงของประชาชนตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

อายุ หมายถึง อายุเต็มของประชาชนตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม มีหน่วยเป็นปี

ระดับการศึกษาสูงสุด หมายถึง ระดับการศึกษาที่หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนได้รับจากการศึกษาทั้งภายในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สถานภาพในครัวเรือน หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือน ตามบทบาทหน้าที่ เช่น หัวหน้าครัวเรือน เป็นต้น

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน หมายถึง จำนวนสมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน

อาชีพ หมายถึง อาชีพที่เป็นแหล่งที่มาของรายได้หลักของครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้สุทธิต่อเดือน หมายถึง รายได้ที่ได้รับเป็นตัวเงินในแต่ละเดือน โดยไม่หักค่าใช้จ่าย มีหน่วยเป็นบาทต่อเดือน

ระยะเวลาการอยู่อาศัย หมายถึง ระยะเวลาที่ประชาชนตัวอย่างพักอาศัยอยู่ในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จนถึงปัจจุบัน

การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ หมายถึง การที่ประชาชนตัวอย่างได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ทางราชการ องค์กรเอกชนหรือประชาชนในพื้นที่ได้จัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันภายในชุมชน เช่น เข้าร่วมสัมมนาด้านการอนุรักษ์ ร่วมกันปลูกป่าชายเลน เป็นต้น

ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง ความถี่หรือข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมด้านสิ่งแวดล้อมของประชากรตัวอย่าง

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง จำนวนครั้งของประชาชนที่ได้รับฟัง อ่านหรือดูข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนหรือสภาพปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรป่าชายเลนในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การที่ประชาชนตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับความสลับซับซ้อน ความสำคัญ และคุณค่าของทรัพยากรป่าชายเลนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ รวมถึงมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในและบริเวณโดยรอบพื้นที่ป่าชายเลน

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้มีการตรวจเอกสารในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์
3. ความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน
4. ข้อมูลพื้นที่ศึกษา
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

1. ความหมายการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วมเป็นความหมายกว้างๆ ที่มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นำชัย (2528) สรุปว่า การมีส่วนร่วมนั้นเป็นขบวนการที่ประชาชนมีการร่วมมือร่วมใจในการระบุนโยบายหาความต้องการการวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนประสบอยู่และร่วมมือดำเนินกิจกรรมนั้นให้บรรลุและลุล่วงไปเพื่อประโยชน์ของชุมชนนอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังจะช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นกับประชาชนทำให้เกิดการดำเนินโครงการต่างๆ ที่วางไว้ดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางได้

United Nation (1991) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชน ก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่สามารถแสดงออกซึ่งความต้องการของคน การจัดอันดับ ความสำคัญ การเข้าร่วมในโครงการพัฒนาและการได้รับประโยชน์จากการพัฒนา โดยเน้นการให้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท

มนตรี (2535) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

อรพินท์ (2538) ได้สรุปความหมายในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนหรือประชาชนที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานกิจกรรมใดของชุมชนในขั้นตอนต่างๆ

กิตติชัย (2549) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาด้านต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่สูงในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็น

นิรันดร์ (2550) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้องทางความคิด จิตใจ อารมณ์ และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การมีส่วนร่วมครอบคลุมมิติด้านความสามารถ เวลา โอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำซึ่งมีผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับผล และสาธารณชน ผู้เป็นบริบทของการกระทำ

ความหมายของการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ว่า คือกิจกรรมต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทในการดำเนินงาน การพัฒนาอย่างเป็นระบบแบบแผนด้วยความสมัครใจ ทั้งการตัดสินใจ การมีส่วนในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการได้รับ

ผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม

โศภณ (2533) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของชุมชนนั้น มีปัจจัยทางสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ อาชีพ และที่อยู่อาศัยเข้ามาเกี่ยวข้องและกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนจะได้รับความร่วมมือบรรลุความสำเร็จได้จะต้องได้รับความเห็นพ้องต้องกันของชุมชนเป็นส่วนใหญ่ หรือการดำเนินกิจกรรมในนามกลุ่มองค์กรของชุมชน

ธวัช (2539) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านการเมือง ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม

นาคม (2541 อ้างถึง Bernard, 1958) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมได้แก่ลักษณะส่วนบุคคลต่างๆ เช่น อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นและปัจจัยอื่นๆ เช่น การอาศัยอยู่ในเมืองหรือชานเมือง จำนวนสมาชิกในครอบครัวและลักษณะครอบครัว ค่านิยมและเจตคติ

แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์

1. ความหมายของการอนุรักษ์

เกษม (2536) ให้ความหมายของการอนุรักษ์ว่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดหรือการใช้ทรัพยากรสมเหตุสมผล (Rational Use) กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ใช้ทรัพยากรวันนี้ต้องคิดถึงว่าวันข้างหน้าต้องมีใช้ด้วยรวมความได้ว่าการอนุรักษ์นั้นเป็นแนวทางการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักวิชาการเพื่อการมีใช้ในอนาคต

นิวัติ (2533) ให้ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติว่า หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุดและใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุดและจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันและยาวนานที่สุดฉะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆ แต่จะต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอนุรักษ์หมายถึงการเฝ้าระวังรักษาป้องกันธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยวิธีที่ฉลาดและเหมาะสม

2. แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สิริลักษณ์ (2539) ได้กำหนดแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

1. การให้การศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อสิ่งแวดล้อมในอันที่จะให้เขาสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
2. การปรับปรุงคุณภาพเป็นวิธีการตรงที่ช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรและสภาวะแวดล้อมที่เสื่อมโทรม
3. การลดอัตราการเสื่อมสูญคือ การไม่บริโภคทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยควรใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด
4. การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่คือ การนำวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพแล้วมาใช้ประโยชน์ใหม่ด้วยการหลอมใหม่หรือย่อยแล้วไปผลิตใหม่
5. การใช้สิ่งทดแทนทรัพยากรที่ใช้ประโยชน์ได้ดีในอดีตเริ่มร่อยหรอลงเนื่องจากความต้องการในการบริโภคที่สูง จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาทรัพยากรอื่นๆ ที่มีคุณภาพคล้ายคลึงกันมา

แทนที่กำลังจะหมดไป เช่น การนำเอาพลังงานจากดวงอาทิตย์พลังงานน้ำหรือพลังงานจากคลื่นในทะเลมาใช้ เป็นต้น

6. การใช้สิ่งที่มีคุณภาพรองลงมาทรัพยากรธรรมชาติชนิดเดียวกันอาจมีคุณภาพที่แตกต่างกันไป เช่น ไม้ มนุษย์นิยมนำไม้เนื้อแข็งมาใช้ประโยชน์เพราะมีความแข็งแรงทนทานแต่เมื่อไม้เนื้อแข็งมีปริมาณลดลงจึงหาแนวทางในการแก้ปัญหาคือ ใช้ไม้ที่มีคุณภาพรองลงมาโดยหาวิธีการในการรักษาคุณภาพของไม้ให้ทนทาน เช่น นำไปอบน้ำยาหรืออบน้ำยา เป็นต้น

7. การป้องกันเป็นวิธีการจัดการโดยตรงเกี่ยวกับการป้องกันไม่ให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมร่อยหรอและเสื่อมโทรมลงเร็วเกินไป เช่น ทรัพยากรธรรมชาติโบราณสถานโบราณวัตถุหรือการป้องกันมลพิษไม่ให้ปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่

3. มาตรการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

นวลศรี (2528) กล่าวว่า มาตรการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ทาง คือ

1. มาตรการการอนุรักษ์โดยตรง ได้แก่ การออกกฎหมายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการออกนโยบายการอนุรักษ์ให้เน้นอนการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ศึกษาแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยตรงการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การหาวิธีใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้มาตรการทางสังคมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การทำให้เกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน การควบคุมปริมาณประชากรการปรับปรุงคุณภาพของประชากรการทำให้กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ

ความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับป่าชายเลน

ป่าชายเลน หมายถึง กลุ่มสังคมพืชซึ่งขึ้นอยู่กับชายฝั่งทะเลในเขตน้ำทะเลลดต่ำสุดและน้ำทะเลขึ้นสูงสุดพบได้ในบริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ อ่าว ทะเลสาบ และเกาะที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำเค็มในมหาสมุทรและน้ำจืดจากแผ่นดินรวมทั้งได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้นน้ำลงทำให้พืชที่ขึ้นในป่าชายเลนมีลักษณะทางสรีรวิทยาและการปรับตัวทางโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมนี้ได้พันธุ์ไม้ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยไม้สกุลโกงกาง (Rhizophoraceae) เป็นสำคัญและมีไม้สกุลอื่นขึ้นปะปน

ระบบนิเวศป่าชายเลน (Mangrove ecosystem) เป็นระบบนิเวศที่อยู่ในแนวเชื่อมต่อ (Ecotone) ระหว่างผืนแผ่นดินกับผืนน้ำทะเลในเขตร้อน (Tropical region) และกึ่งร้อน (Subtropical region) ของโลก ซึ่งมีป่าชายเลนขึ้นอยู่ เป็นระบบที่นำเอาทรัพยากรน้ำดิน และแร่ธาตุต่างๆ จากบกและทะเลมาปรุงแต่งให้เป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและคุณค่าสูงขณะเดียวกันตัวเองจะทำหน้าที่เป็นป้อมปราการที่คอยปกป้องและรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเป็นแหล่งกำเนิดห่วงโซ่อาหาร (Food chain) ของมวลมนุษยชาติอย่างยั่งยืนป่าชายเลนเป็นระบบนิเวศที่มีคุณค่ามหาศาลและมีความสำคัญต่อมนุษย์หลายรูปแบบคุณประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจนคือ การใช้ประโยชน์จากไม้ชายเลนเพื่อเผาถ่านเนื่องจากต้นไม้ป่าชายเลนปลูกง่ายและโตเร็วจึงมีรอบการตัดเร็วกว่าป่าบกหลายเท่าไม้ในป่าชายเลนนอกจากใช้เผาถ่านแล้ว ยังสามารถใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ คือ ใช้เป็นไม้ฟืน ไม้เสาเข็ม ไม้ค้ำยัน ไม้ก่อสร้าง ทำแปปลา อุปกรณ์ประมงและเฟอร์นิเจอร์ป่าชายเลนยังเป็นแหล่งทำมาหากินของคนที่อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลโดยอำนวยความสะดวกการดำรงชีพหลายประการ เช่น ไม้สำหรับใช้กับอุปกรณ์จับสัตว์น้ำเปลือกไม้บางชนิดใช้ย้อมแหวนเพิ่มความทนทาน น้ำฝิ่งจากรังผึ้งในป่าชายเลนผลของต้นจากกินเป็นของหวาน ใบจากใช้มวนยาสูบและมุงหลังคาตัวหนอนและสัตว์น้ำเป็นอาหารที่สำคัญ พืชหลายชนิดใช้เป็นยารักษาโรค เช่น ต้นเหียงอกปลาหมอ ต้นตาดู่ม นอกจากนี้ชาวบ้านยังประกอบอาชีพการประมงชายฝั่งโดยการจับสัตว์น้ำในป่าชายเลน

ป่าชายเลนยังทำหน้าที่เสมือนเขื่อนป้องกันคลื่นลมจากทะเลที่สามารถซ่อมแซมตัวเองได้ เมื่อได้รับความเสียหายจากพายุป่าชายเลนช่วยลดความรุนแรงจากพายุไม่ให้บ้านเรือนชายฝั่งต้องเสียหายคนที่อาศัยอยู่ตามชายฝั่งทะเล จึงมักปลูกไม้ชายเลนไว้เป็นแนวหน้าทึบเพื่อช่วยบรรเทา ความรุนแรงจากคลื่นลมในขณะเดียวกัน ป่าชายเลนยังทำหน้าที่ดักกรองสิ่งปฏิกูล และสารก่อมลพิษต่างๆ ที่ไหลปนมากับน้ำไม่ให้ลงสู่ทะเล ตะกอนต่างๆ จะถูกจับไว้ รวมถึงคราบน้ำมันจาก เครื่องยนต์เรือและที่รั่วไหลก็จะถูกดูดซับไว้

ป่าชายเลนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย วางไข่ หาอาหารและเจริญเติบโตของสัตว์น้ำวัยอ่อนหลาย ชนิด โดยเฉพาะสัตว์น้ำเศรษฐกิจ เช่น กุ้ง ปูทะเล หอยนางรม ปลากระบอก ปลากระรัง นอกจากนี้ยังเป็นต้นกำเนิดของห่วงโซ่อาหารของท้องทะเล เป็นแหล่งผลิตอาหารโดยการย่อยสลายซากพืชเป็น อินทรีย์สารที่มากถึง 1 ตันของน้ำหนักแห้งต่อขนาดพื้นที่ 1 ไร่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศอื่น อย่างใกล้ชิดทั้งปะการังและหญ้าทะเล

ป่าชายเลนเป็นระบบนิเวศที่ค่อนข้างจะมีลักษณะเป็นเอกภาพเนื่องจากป่าประเภทนี้ขึ้นอยู่ เฉพาะในแถบร้อนและอยู่ตามชายฝั่งทะเลระหว่างบริเวณที่น้ำทะเลขึ้นสูงสุดและลงต่ำสุด องค์ประกอบและกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในระบบนิเวศป่าชายเลนประกอบด้วยส่วนที่เป็น โครงสร้างของระบบนิเวศและส่วนที่เป็นหน้าที่หรือกิจกรรมของระบบนิเวศ

โครงสร้างส่วนที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ พวกอนินทรีย์ เช่น ธาตุอาหารแร่ธาตุ น้ำ ส่วนพวก อินทรีย์ เช่น ซากพืช ซากสัตว์นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ โครงสร้างส่วนที่มีชีวิตประกอบด้วย ผู้ผลิต คือ พวกที่สร้างอาหารได้เอง เช่น สาหร่ายและพืช ผู้บริโภคไม่สามารถสร้างอาหารได้ต้องพึ่งพาอาศัยผู้ผลิตเกิดการถ่ายทอดพลังงานเป็นห่วงโซ่ อาหาร ซึ่งมีหลายระดับ คือ กลุ่มกินพืชเป็นอาหาร เช่น แผลงก้ต่อน กุ้ง ปู หอย กลุ่มที่กินสัตว์เป็น อาหาร เช่น ปลา นกและกลุ่มที่กินทั้งพืชและสัตว์ ได้แก่ มนุษย์ ผู้ย่อยสลาย ได้แก่ พวกจุลินทรีย์ทำ หน้าที่ย่อยซากพืช ซากสัตว์ที่ตายลงเกิดเป็นธาตุอาหาร วนเป็นวัฏจักรคืนสู่ดินเพื่อประโยชน์ต่อ ผู้ผลิตต่อไป

2. พันธุ์ไม้ในป่าชายเลน

พันธุ์ไม้ในป่าชายเลน พันธุ์ไม้ที่เจริญเติบโตได้ในพื้นที่ป่าชายเลนมีความหลากหลายและมีชนิดของพันธุ์ไม้ที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมสภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศในแต่ละแห่งแต่ส่วนมากแล้วจะพบมากในบริเวณดินโคลนตามริมฝั่งทะเล แม่น้ำ ลำคลอง เกาะ ทะเลสาบและอ่าวที่มีน้ำทะเลท่วมถึงอยู่เป็นประจำ และที่สำคัญคือ บริเวณดังกล่าว มักจะไม่มีคลื่นลมแรงสำหรับประเทศไทยจะพบได้ในบริเวณจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก ภาคกลางและในแถบจังหวัดภาคใต้ พันธุ์ไม้ที่สำคัญบางชนิดที่ขึ้นอยู่ในป่าชายเลนแบ่งออกตามวงศ์ และสกุลต่างๆ คือ สกุลโกงกาง ได้แก่ ต้นโกงกางใบเล็ก และต้นโกงกางใบใหญ่ สกุลไม้ประสัก ได้แก่ ต้นพังกาหัวสุ่ม ต้นประสัก ต้นถั่วดำ ต้นถั่วขาวและต้นลู่ย สกุลไม้โปรง ได้แก่ ต้นโปรงแดง และต้นโปรงขาว สกุลไม้แสม ได้แก่ ต้นแสมทะเล ต้นแสมขาว ต้นแสมดำ และต้นลำมะง่า สกุลไม้ลำพู ลำแพน ได้แก่ ต้นลำพูทะเล ต้นลำแพน และต้นลำแพนหินหรือต้นลำแพนทะเล สกุลไม้ตะบูน ได้แก่ ต้นตะบูนขาว ต้นตะบูนดำและต้นตะบัน สกุลไม้ฝาด ได้แก่ ต้นฝาดแดง และต้นฝาดขาว สกุลเหียงอกปลาหมอ ได้แก่ ต้นเหียงอกปลาหมอดอกสีฟ้าหรือต้นนางเกรงและต้นเหียงอกปลาหมอดอกสีขาว สกุลไม้ตีนเป็ด ได้แก่ ต้นตีนเป็ดทะเลและต้นตีนเป็ดน้ำ ต้นไก่อทะเล ต้นตาตุ่มทะเล ต้นเล็บนาง ต้นแคทะเล ต้นมังคะ ต้นเทียนทะเล และต้นจาก

ไม้พื้นล่างในป่าชายเลน ถ้าหากเป็นพื้นที่ที่มีน้ำทะเลท่วมถึงอยู่เสมอๆ มักจะไม่ค่อยพบ แต่หากบริเวณนั้นมีตะกอนมาทับถมจนระดับสูงขึ้นกลายเป็นที่ดอนขึ้นมามากจะมีพันธุ์ไม้ล่างขึ้นอยู่ ได้แก่ ต้นปรงทะเล ต้นเหียงอกปลาหมอดอกสีขาว ต้นปอทะเล ต้นโพธิ์ทะเล และต้นเป้ง เป็นต้น

กล้วยไม้ในป่าชายเลน ได้แก่ กล้วยไม้สกุลรองเท้านารี มีลักษณะเด่นในเรื่องของสีและรูปร่างของดอกที่จะนำไปผสมพันธุ์ ที่สำคัญมีอยู่ 5 ชนิด ได้แก่ ต้นรองเท้านารีสีขาว ต้นรองเท้านารีเหลืองตรัง ต้นรองเท้านารีจังหวัดกระบี่ ต้นรองเท้านารีม่วงสงขลา และต้นรองเท้านารีช่องอ่างทอง

พันธุ์ไม้ผลัดใบในป่าชายเลน พันธุ์ไม้ในป่าชายเลนของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ไม้ไม่ผลัดใบแต่อย่างไรก็ตามก็ยังปรากฏว่ามีพันธุ์ไม้ผลัดใบบางชนิดปะปนอยู่ด้วย ได้แก่ ต้นไม้ตาตุ่มทะเล ต้นตะบันหรือต้นตะบูนดำ ต้นลำแพน เป็นต้น

3. สัตว์ที่พบในป่าชายเลน

สัตว์ที่พบในป่าชายเลนได้แก่ ปลาชนิดต่างๆ เช่น ปลากระบอก ปลากระพง ปลานวลจันทร์ ปลากระรัง ปลาตีน เป็นต้น นอกจากนี้มีกุ้งประมาณ 15 ชนิด ได้แก่ กุ้งแชบ๊วย กุ้งกุลาดำ กุ้งกระเปาะ หรือกุ้งกระต้อม ปูที่พบมีประมาณ 7 สกุล 54 ชนิด ที่สำคัญได้แก่ ปูแสม ปูก้ามดาบ ปูทะเลหรือปูดำ หอยที่พบในป่าชายเลนมีหอยฝาเดียวไม่น้อยกว่า 17 ชนิด เช่น หอยดำ หอยจั่นก หอยจ๊กกา หอยจับแฉง เป็นต้น ส่วนหอยสองฝาอีกหลายชนิด เช่น หอยนางรม หอยเยาะ หอยแมลงภู่ เป็นต้น สัตว์ปีกที่พบในป่าชายเลนมีทั้งนกอพยพและนกประจำถิ่นมากกว่า 100 ชนิด เช่น นกยางควาย นกยางกรอก นกหัวโต เหยี่ยว เป็นต้น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีไม่น้อยกว่า 39 ชนิด ที่พบทั่วไปได้แก่ ค่างควาลิงกิง นาก แมวป่า สัตว์เลื้อยคลานอีกอย่างน้อย 25 ชนิด รวมทั้งงูชนิดต่างๆ กิ้งก่า เต่า จระเข้ เป็นต้น นอกจากนี้มีแมลงชนิดต่างๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 38 ชนิด เช่น ผีเสื้อชนิดต่างๆ หนอนผีเสื้อ หนอนกอแมลงปีกแข็งยุง ริ้น และเพลี้ย เป็นต้น สำหรับบริเวณรอยต่อระหว่างป่าชายเลนและป่าบกในบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยจะมีสัตว์กลุ่มกึ่ง ปู ชนิดหนึ่งที่เรียกว่า แม่หอบ (*Thalassina anomala*) ซึ่งขุดรูและสร้างมูลดินสูงที่ปากรูขนาดต่างๆ ก้นรูของสัตว์ชนิดนี้จะอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลท่วมไม่ถึงอินทรียวตฤในคืนซึ่งเป็นอาหารของสัตว์ชนิดนี้จะถูกย่อยสลายกลายเป็นธาตุอาหารพืช และสัตว์นับได้ว่าแม่หอบมีความสำคัญต่อระบบนิเวศของป่าบริเวณที่เป็นรอยต่อ หรือที่เรียกว่า Ecotone เป็นอย่างมาก

4. ประโยชน์ทางตรงของป่าชายเลน

1. ที่อยู่อาศัย ไม้จากป่าชายเลนใช้สร้างบ้านเรือน สะพาน และการก่อสร้างอื่นๆ สำหรับกิจกรรมการเกษตรและการประมง เป็นต้น
2. พลังงานป่าชายเลนจะให้ผลผลิตในรูปของ ไม้ฟืนและไม้เผาถ่านที่ให้ความร้อนสูง
3. อาหารโคลนตมในป่าชายเลนจะเป็นที่อยู่อาศัยของแหล่งผลิตอาหาร โพรตีนที่สำคัญอันได้แก่ หอยปู และบริเวณที่เป็นป่าชายเลนยังเป็นที่อนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น ลูกกุ้งลูกปลา ก่อนเติบโตใหญ่ออกสู่ท้องทะเล

4. ยารักษาโรคป่าชายเลนเป็นแหล่งของสมุนไพรหลายชนิดที่ใช้รักษาโรคภัยต่างๆ

5. สารเคมีและอื่นๆ พันธุ์ไม้ในป่าชายเลนหลายชนิดสามารถนำมากลั่นเอาสารเคมีที่มีประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้หลายชนิด เช่น แทนนิน แอลกอฮอล์ กรดน้ำส้ม และน้ำมันดิน เป็นต้น รวมทั้งของป่าบางชนิด เช่น กล้วยไม้ รังผึ้ง ฯลฯ

5. ประโยชน์ทางอ้อมของป่าชายเลน

1. ด้านการอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล

1.1 ป่าชายเลนเป็นแนวกำบังภัยธรรมชาติ เช่น ป้องกันลมพายุ มรสุมและป้องกันการพังทลายของดินตามแนวชายฝั่ง

1.2 ป่าชายเลนช่วยป้องกันสิ่งแวดลอมเป็นพิษรากของต้นไม้ในป่าชายเลนที่งอกออกมาเหนือพื้นดิน เช่น รากหายใจ รากดูดอาหารและรากค้ำยันจะทำหน้าที่คล้ายตะแกรงตามธรรมชาติคอยกั้นกรองสิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่มากับกระแสน้ำ ทำให้น้ำในแม่น้ำ ลำคลองและชายฝั่งทะเลสะอาดขึ้นได้

1.3 ป่าชายเลนช่วยทำให้แผ่นดินบริเวณชายฝั่งทะเลงอกขยายออกไปในทะเลรากของต้นไม้ในป่าชายเลน นอกจากจะช่วยป้องกันสิ่งแวดลอมเป็นพิษแล้วยังทำให้ตะกอนที่แขวนลอยมากับน้ำตกทับถมเกิดเป็นแผ่นดินงอกใหม่ขยายออกไปในทะเลเกิดเป็นหาดเลนอันเหมาะแก่การเกิดพันธุ์ไม้ป่าชายเลนและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้เป็นอย่างดี

2. ด้านระบบนิเวศวิทยาเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความสมดุลในตัวของมันเองถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งก็จะส่งผลให้ระบบความสัมพันธ์นี้ถูกทำลายและเกิดผลเสียตามมา ตัวอย่างเช่น หากพื้นที่ป่าชายเลนถูกบุกรุกจำนวนสัตว์น้ำลดลงตามและอาจก่อให้เกิดการเน่าเสียของน้ำการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนที่นับว่าส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลนของประเทศไทยที่ผ่านมาประกอบด้วยรูปแบบต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำส่วนใหญ่เกิดจากการทำนาุ้งซึ่งกระจกระบายอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะจังหวัดจันทบุรีมีการทำลายพื้นที่ป่าชายเลนอย่างกว้างขวางจากการสำรวจพื้นที่ป่าชายเลนทั่วประเทศพบว่า ประมาณร้อยละ 64.3 ของพื้นที่ป่าชายเลนที่ถูกทำลายเกิดจากธุรกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

2.2 การทำเหมืองแร่พื้นที่ป่าชายเลนมีการทำเหมืองแร่กันอย่างกว้างขวางมานานแล้ว โดยเฉพาะเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ดีบุกซึ่งจะพบมากในจังหวัดระนอง พังงาและภูเก็ต

2.3 การเกษตรกรรมพื้นที่ป่าชายเลน ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรเนื่องจากปัญหาดินเค็มจากน้ำทะเลท่วมถึงและอาจมีผลทำให้เกิดดินเปรี้ยวในภายหลังซึ่งนับว่าไม่คุ้มกับการลงทุนและทำให้พื้นที่ป่าชายเลนที่มีค่าต้องสูญเสียไป อย่างไรก็ตามยังคงมีพื้นที่บางส่วนที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปใช้ในการเกษตรกรรม

2.4 การขยายตัวของแหล่งชุมชนการพัฒนาแหล่งชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลนพบเห็นได้ในหลายจังหวัด เช่น จังหวัดชลบุรี ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ นครศรีธรรมราช และภูเก็ต ซึ่งส่วนใหญ่จะพัฒนาในรูปแบบของนิคมสหกรณ์การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งการสร้างสถานศึกษาและสถานที่ราชการ ตลอดจนการถมที่และการทิ้งขยะมูลฝอย เป็นต้น

2.5 สร้างท่าเทียบเรืออดีตในป่าชายเลนมีการสร้างท่าเทียบเรือกันมากและจะมีโครงการขยายมากขึ้นในอนาคตในท้องที่จังหวัดชายฝั่งทะเลการสร้างท่าเทียบเรือในบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนเท่าที่ทำมาแล้วคือ ในจังหวัดกระบี่ นครศรีธรรมราช พังงา และสตูล

2.6 การสร้างถนนและสายส่งไฟฟ้า ส่วนใหญ่จะเป็นการตัดถนนจากตัวเมืองผ่านพื้นที่ป่าชายเลนไปยังท่าเทียบเรือหรือโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล

2.7 การอุตสาหกรรมและโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมและโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้านับว่ายังมีน้อยในพื้นที่ป่าชายเลน สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่

จะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมประมง เช่น โรงงานทำปลาป่น โรงงานทำกุ้งแห้ง เป็นต้น

2.8 การขุดร่องน้ำ แม้จะมีได้กระทำในพื้นที่ป่าชายเลน โดยตรงแต่ในบริเวณเส้นทางเดินเรือหรือร่องน้ำที่ผ่านป่าชายเลนเมื่อมีการขุดร่องน้ำเรือขุดจะพ่นดินเลนหรือทรายที่ขุดออกจากบริเวณท้องน้ำลงไปในพื้นที่ป่าชายเลน

2.9 การทำนาเกลือการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อทำนาเกลือได้ดำเนินการอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และสมุทรปราการ

2.10 การตัดไม้เกินกำลังผลิตของป่าเนื่องจากในปัจจุบันความต้องการใช้ถ่านและฟืนมีเป็นจำนวนมากและประกอบกับมีการเผาถ่านที่ผิดกฎหมายเป็นจำนวนมากทำให้ป่าชายเลนหลายแห่งเสื่อมสภาพและมีความสมบูรณ์ต่ำ

ป่าชายเลนของประเทศไทยขึ้นกระจกระบายตามชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคใต้ จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมและการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินแล้ว พบว่า ในปี พ.ศ. 2529 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณ 1,227,647 ไร่ และลดลงในปี พ.ศ. 2539 เหลือพื้นที่ป่าเพียง 1,047,390 ไร่ แต่ต่อมาหลังจากที่มีโครงการปลูกป่าในหลายพื้นที่เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนที่สูญเสียไปซึ่งทำให้ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าชายเลนเหลืออยู่ 1,525,997.67 ไร่ สำหรับพื้นที่เป้าหมายในการปลูกป่าฟื้นฟูในพื้นที่ป่าชายเลนของโครงการฟื้นฟูนิเวศป่าชายเลนเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสทรงพระชนมายุ 72 พรรษา ประกอบด้วยพื้นที่ป่าชายเลนที่ถูกรุกจะทำการปลูกขึ้นมาใหม่และพื้นที่ป่าชายเลนที่มีสภาพไม่สมบูรณ์จะทำให้การปลูกและปรับปรุงสภาพป่าให้มีความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมา

ข้อมูลพื้นที่ศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา (2556) ได้สรุปข้อมูลของตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ไว้พอสังเขป ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของตำบลท่าศาลา

บ้านสระบัวหรือหาดสระบัวเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลท่าศาลา ซึ่งตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีหมู่บ้านทั้งหมด 15 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านตลาดท่าศาลา หมู่ที่ 2 บ้านเตาหม้อ หมู่ที่ 3 บ้านท่าสูง หมู่ที่ 4 บ้านท่าสูงบน หมู่ที่ 5 บ้านในดุ้ง หมู่ที่ 6 บ้านสระบัว หมู่ที่ 7 บ้านหน้าทับ หมู่ที่ 8 บ้านปากน้ำใหม่ หมู่ที่ 9 บ้านด่านภาษี หมู่ที่ 10 บ้านบ่อนนท หมู่ที่ 11 บ้านฝายท่า หมู่ที่ 12 – 13 บ้านในไร่ หมู่ที่ 14 บ้านแหลม และหมู่ที่ 15 บ้านบางตง

ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดตำบลท่าซิ่น
ทิศใต้	จรดตำบลปากพูน
ทิศตะวันออก	จรดทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	จรดตำบลไทยบุรี-โพธิ์ทอง

2. เนื้อที่ตำบลท่าศาลา

มีเนื้อที่โดยประมาณ 21,875 ไร่ หรือ 35 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ชายฝั่งเป็นหาดทรายสลับกับป่าชายเลน ประเภทป่าโกงกาง ป่าเสม เป็นแหล่งท่องเที่ยว การทำประมงชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่ราบใช้ทำสวนมะพร้าว และเลี้ยงสัตว์

3. ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ชายฝั่งทะเลเป็นหาดทรายสลับกับป่าชายเลน มีความยาวไปตามแนวชายฝั่งทะเลจากเหนือจรดใต้ ตั้งแต่หมู่ที่ 10 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 9 และมีลักษณะเป็นดินเลนทับถมในหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 14 และหมู่ที่ 8 ส่วนทางทิศตะวันตกมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ในพื้นที่หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 3

4. ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา อยู่ติดทะเลจึงมีลมทะเลและลมบกพัดผ่านตลอดปี ทำให้อากาศอบอุ่น มีฝนตกชุกตลอดปี โดยจะตกหนักในเดือนธันวาคม ปริมาณน้ำโดยเฉลี่ยปีละ 2,500 ลูกบาศก์เมตร มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – มกราคม

5. เส้นทางคมนาคม

หาดสระบัว อยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา การเดินทางไปชายหาดสระบัวสามารถไปถึงโดยทางหลวงหมายเลข 401 ห่างจากอำเภอเมือง 20 กิโลเมตร มีทางแยกขวามือเป็นทางลูกรังไปถึงชายหาด ลักษณะชายหาดเป็นแนวยาวจากเหนือลงใต้ ซึ่งประกอบด้วยหาดสวรรค์ นิเวศน์ หาดจันทร์เพ็ญ หาดสันติสุข หาดปากน้ำท่าศาลา หาดสระบัว หาดบ้านหน้าทับ หาดบ้านปากพะยิง และหาดปากน้ำปากนครแต่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ หาดสระบัว บริเวณหาดสระบัวน้ำทะเลค่อนข้างขุ่นและมีตะกอนโคลน ไม่เหมาะกับการเล่นน้ำทะเลแต่ที่ได้รับความนิยมมากพอสมควรในปัจจุบันเนื่องจากอยู่ใกล้ตัวเมืองนครศรีธรรมราชมากที่สุด

6. การประกอบอาชีพ

อาชีพหลักของประชาชนในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ทำสวน ทำนา และค้าขาย ส่วนอาชีพรอง โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำผลิตภัณฑ์หางอน และรับจ้างทั่วไป

7. เขตการปกครอง

ตำบลท่าศาลา มี 15 หมู่บ้าน มีการแบ่งเขตการปกครอง ดังนี้

- 1) หมู่บ้านในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในการปกครองทั้งหมด มี 14 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2 – 15
- 2) หมู่บ้านในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในการปกครองบางส่วน มี 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1

8. สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตตำบลท่าศาลาที่น่าสนใจ มีดังนี้

- 1) แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ วัดนางตรา หมู่ที่ 3 และวัดท่าสูง หมู่ที่ 3
- 2) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ หาดบ้านท่าสูงบน หมู่ที่ 4 หาดสระบัว หมู่ที่ 6 หาดด่านภาษี หมู่ที่ 9 หาดชันไรท์ หมู่ที่ 9 และหาดบ่อนนท์ หมู่ที่ 10

9. กลุ่มอาชีพและกลุ่มอนุรักษ์

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2555 ประชาชนในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและกลุ่มอนุรักษ์ขึ้นจำนวน 48 กลุ่ม รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มพัฒนาบ้าน โคนเหนือ หมู่ที่ 1
2. กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษตำบลท่าศาลา
3. กลุ่มพัฒนาการเกษตร หมู่ที่ 2
4. กลุ่มเลี้ยงปลานิล หมู่ที่ 2
5. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการทำนา หมู่ที่ 2
6. กลุ่มอาชีพเย็บผ้า หมู่ที่ 2

7. กลุ่มกองทุนศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์ข้าว หมู่ที่ 3
8. กลุ่มแม่บ้านเย็บโบว์ หมู่ที่ 3
9. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคบ้านมะขามป้อม หมู่ที่ 3
10. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ
11. กลุ่มสามัคคีออมทรัพย์บ้านท่าสูงบน
12. กลุ่มทำเรือจิวพื้นบ้าน หมู่ที่ 5
13. กลุ่มประมงชายฝั่ง หมู่ที่ 5
14. กลุ่มประมงพื้นบ้าน บ้านในดุ้ง หมู่ที่ 5
15. กลุ่มประมงเรือเล็กอิสลามออมทรัพย์บ้านในดุ้ง
16. กลุ่มแปรรูปอาหารทะเลบ้านในดุ้ง
17. กลุ่มผู้ผลิตทรงนก หมู่ที่ 5
18. กลุ่มหัตถกรรมทรงนกบ้านในดุ้งตำบลท่าศาลา
19. กลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้าน บ้านในดุ้ง
20. กลุ่มประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าใยบัว
21. กลุ่มร้านค้าชุมชนบ้านสระบัว หมู่ที่ 6
22. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงปลาในจืดบ้านสระบัว
23. กลุ่มอนุรักษ์ประมงชายฝั่ง (เรือเล็ก) หมู่ที่ 6
24. กลุ่มชุมชนหัตถกรรมบ้านหน้าทับ
25. กลุ่มฝึกอาชีพเด็กและเยาวชนหน้าทับ หมู่ที่ 7
26. กลุ่มส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปงานไม้ หมู่ที่ 7
27. กลุ่มเลี้ยงปูดำบ้านปากน้ำใหม่
28. กลุ่มจักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม
29. กลุ่มเลี้ยงกบ
30. กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง หมู่ที่ 9
31. กลุ่มอาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง
32. กลุ่มเลี้ยงเป็ดไข่บ้านบ่อนนท หมู่ที่ 10
33. กลุ่มเลี้ยงหอยแมลงบ้านบ่อนนท หมู่ที่ 10
34. กลุ่มเลี้ยงหอยแมลงภู
35. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการทำประมงชายฝั่ง หมู่ที่ 10

36. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านฝ้ายท่า หมู่ที่ 11
37. กลุ่มส่งเสริมอาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง หมู่ที่ 11
38. กลุ่มอนุรักษ์ศิลปปะการเข็ดหนังตะลุง
39. กลุ่มแม่บ้านประกอบอาหาร หมู่ที่ 12
40. กลุ่มเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์และบ่อดิน หมู่ที่ 12
41. กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง หมู่ที่ 12
42. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเพาะเห็ดบ้านโนไร่ หมู่ที่ 13
43. กลุ่มส่งเสริมอาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง หมู่ที่ 13
44. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงเป็ดไข่ หมู่ที่ 14
45. กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล หมู่ที่ 14
46. กลุ่มเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง หมู่ที่ 14
47. กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน บ้านแหลม หมู่ที่ 14
48. กลุ่มอาชีพเลี้ยงปลากระชัง หมู่ที่ 15

ทั้งนี้จากการจัดตั้งกลุ่มอาชีพของตำบลท่าศาลา จากการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง พบว่าการจัดตั้งกลุ่มมีจำนวนมาก โดยมีวัตถุประสงค์ตรงกันหลายกลุ่ม ทำให้กลุ่มขาดความเข้มแข็ง กลุ่มมีระยะเวลาดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในระยะสั้น จึงสลายตัวเร็วและจัดตั้งกลุ่มใหม่ไปเรื่อยๆ ทั้งนี้มีเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างเข้มแข็ง

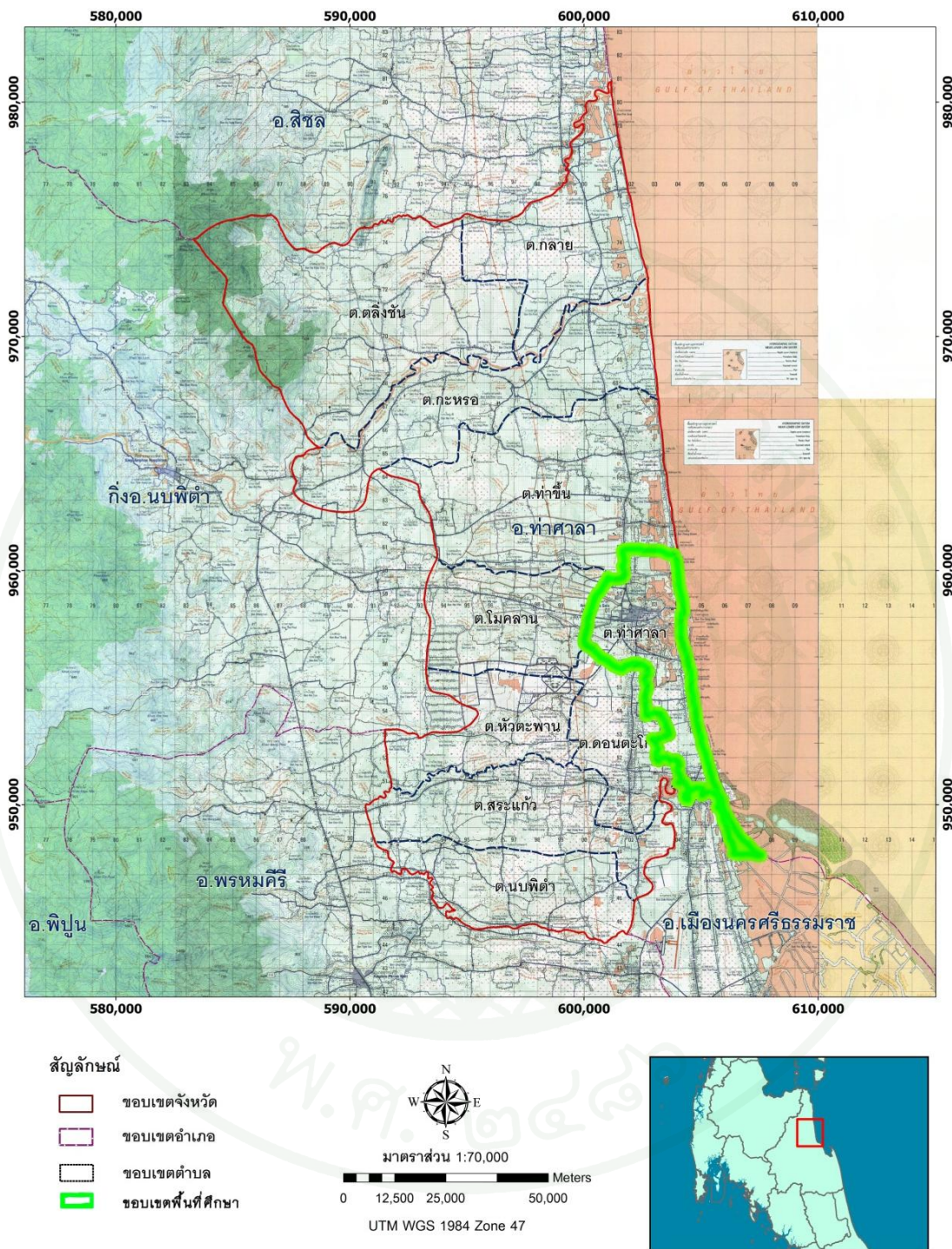
10. ข้อมูลประชากรของตำบลท่าศาลา

ตำบลท่าศาลามีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 8,203 ครัวเรือนและมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 27,669 คน รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านของตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม
			ชาย	หญิง	
ม. 1	บ้านตลาดท่าศาลา	153	131	124	255
ม. 2	บ้านเตาหม้อ	453	721	743	1,464
ม. 3	บ้านท่าสูง	1,312	989	1,058	2,047
ม. 4	บ้านท่าสูงบน	538	1,231	1,264	2,495
ม. 5	บ้านในถุ้ง	934	2,006	2,050	4,056
ม. 6	บ้านสระบัว	895	1,828	1,836	3,664
ม. 7	บ้านหน้าทับ	458	1,038	983	2,021
ม. 8	บ้านปากน้ำใหม่	217	443	424	867
ม. 9	บ้านด่านภาษี	276	467	481	948
ม. 10	บ้านบ่อนนท์	272	460	471	931
ม. 11	บ้านฝายท่า	540	829	793	1,622
ม. 12	บ้านในไร่	471	502	606	1,108
ม. 13	บ้านในไร่	634	974	1,026	2,000
ม. 14	บ้านแหลม	583	1,177	1,212	2,389
ม. 15	บ้านบางตง	467	889	913	1,802
รวม		8,203	13,685	13,984	27,669

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา (2556)

ภาพที่ 1 แผนที่ภูมิประเทศแสดงขอบเขตอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช (มาตราส่วน 1 : 70,000)

ภาพที่ 2 สภาพพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

11. สภาพปัญหาที่เคยเกิดขึ้นกับชุมชนบ้านสระบัว

1. ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรทางทะเล

1.1 การแย่งชิงทรัพยากรระหว่างชาวบ้านด้วยกันเอง ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างหมู่บ้าน ที่บางหมู่บ้านมีการใช้เครื่องมือประมงไม่ถูกต้องกฎหมาย มีการใช้ยาเบื่อ ระเบิด หรืออวนที่ผิดกฎหมาย

1.2 การแย่งชิงทรัพยากรระหว่างชาวบ้านกับกลุ่มประมงพาณิชย์ ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่กลุ่มประมงพาณิชย์มีเครื่องมือที่ทันสมัย มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพที่เก็บกวาดสิ่งมีชีวิตใต้ทะเลอย่างแทบไม่เหลืออะไร ทั้งสัตว์ทะเล ปะการังและพืชใต้ทะเล

2. ปัญหาการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจุบันจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีโครงการขนาดใหญ่มาก่อสร้างในพื้นที่หลายโครงการ เช่น โรงกลั่นและโรงแยกปิโตรเลียม อำเภอนาทาสา อำเภอลิขิต อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ท่าสาธา เป็นต้น ดังนั้นชาวบ้านในชุมชนบ้านสระบัวหรือชุมชนท่าสาธาก็เป็นชุมชนหนึ่งที่จะต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือกับโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งในอนาคตอาจจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เดิม วิถีชีวิตชุมชนแบบดั้งเดิมและการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านของชาวบ้านในชุมชน

12. ลักษณะการจัดการทรัพยากรของชุมชนบ้านสระบัว

การจัดการทรัพยากรของชุมชนบ้านสระบัวจะเป็นการรวมตัวกันของคนในชุมชน โดยตั้งเป็นกลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านสระบัว เพื่อแก้วิกฤติกรณีมีการแย่งชิงทรัพยากรเกิดขึ้นในพื้นที่ และพัฒนาเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างคนในชุมชนต่างๆ กลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านสระบัวจึงได้มีโครงการที่สำคัญต่างๆ ให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ดังนี้

1. โครงการปลูกป่าชายเลน เนื่องจากชาวบ้านตระหนักและเห็นความสำคัญของป่าชายเลนที่เป็นแหล่งอนุบาลพันธุ์สัตว์ทะเลเป็นจำนวนมากและถือว่าเป็นระบบนิเวศน์ชายฝั่งที่สำคัญที่ป้องกันการกัดเซาะของน้ำทะเล ชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันทำโครงการปลูกป่าชายเลนขึ้น

2. โครงการการปักหมรั (บ้านของสัตว์น้ำบนฐานภูมิปัญญาชาวบ้าน) คือ บ้านของสัตว์น้ำที่ชุมชนสร้างให้เพื่อเป็นบ้านโดยใช้วัสดุเลียนแบบธรรมชาติ เลียนแบบป่าชายเลนให้มากที่สุด และมีการเอาวัสดุธรรมชาติ เช่น กิ่งไม้ ใบไม้ ไม้ไผ่มามัดรวมกันเป็นกลุ่มๆ นำไปไว้ในน้ำเพื่อให้สัตว์เข้ามาอยู่อาศัย วิธีการปักหมรัทำโดยการตัดเอาไม้เสม็ดทั้งต้นขนาดใหญ่มาประมาณข้อมือหรือแขน เวลาปักลงน้ำต้องออกแรงเยอะ จึงต้องการคนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องมีการระดมคนมาช่วยกันทำให้ชาวบ้านทุกคนมีส่วนร่วมกันจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ทะเล

3. โครงการธนาคารปูม้า เนื่องจากมีการจับสัตว์น้ำเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะปูม้า ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัตว์น้ำที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนเป็นอย่างมาก จึงมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์ปูม้าให้มีจำนวนมาก โดยการจัดทำธนาคารปูม้า การทำธนาคารปูม้าสามารถทำได้หลายรูปแบบแต่หลักคิดที่สำคัญคือ ให้ปูม้าสามารถอาศัยอยู่ได้ โครงการนี้นอกจากจะเพิ่มจำนวนปูม้าให้มากขึ้นแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

4. ระเบิดน้ำชีวภาพ เป็นการใช้อุลินทรีย์ปรับปรุงหน้าดินทะเล เพื่อช่วยเพิ่มจุลินทรีย์ในน้ำเป็นอาหารให้สัตว์น้ำตัวเล็กๆ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นภาพร (2531) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกที่มีการศึกษาสูงมีระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์มากได้รับข่าวสารมากมีความเข้าใจในหลักสหกรณ์มากและมีความคาดหวังผลประโยชน์จากทางสหกรณ์มากจะเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ของทางสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่มีการศึกษาค่ำ ซึ่งมีระยะในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์น้อยได้รับข่าวสารน้อยมีความเข้าใจในหลักการสหกรณ์น้อยและมีความคาดหวังผลประโยชน์ทางสหกรณ์น้อย ส่วนความแตกต่างระหว่างรายได้ของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมของสหกรณ์

แพทยา (2531) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาไม่พบว่ากรรมการหมู่บ้านที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากรรมการหมู่บ้านที่มีอายุน้อย แต่พบว่ากรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาสูงที่มาจากการเลือกตั้งมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมีมาตรฐานการดำรงชีพสูงเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานของกรรมการหมู่บ้านมาก จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาค่ำ ซึ่งมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อยมาตรฐานการดำรงชีพต่ำเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมน้อยและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านน้อย

ภาษิณี (2531) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาเยาวชนในชุมชนหัวรถจักรตีแดงเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า รายได้ เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาเยาวชน ส่วนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การศึกษาและการคาดหวังในผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาเยาวชน

สมใจ (2531) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สุวารีย์ (2535) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สุวรรณณี (2536) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอเสนา จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนน้อย จากการวัดการมีส่วนร่วม 8 ด้าน ได้แก่ ประชุมวางแผนเก็บรวบรวมเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ปลูกป่าชายเลน ชุมชนดูแลรักษาป่าชายเลน ชุมชนปลูกซ่อมบำรุงป่าชายเลน ประชาสัมพันธ์ประสานงานกับหน่วยงานราชการและอื่นๆ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างเด่นชัด คือ อาชีพ รองลงมา ได้แก่ การได้รับข่าวสาร การเป็นสมาชิกกลุ่ม เพศ และการศึกษา ตามลำดับ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ได้แก่ การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ พื้นที่ปลูก ขาดความร่วมมือ และการแนะนำที่ผิดจากเจ้าหน้าที่ ไม่มีเวลา และอันตรายจากผู้มีอิทธิพลและสัตว์มีพิษในพื้นที่

ศิริชัย (2537) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บริเวณอุทยานแห่งชาติคลองลาน โดยสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 174 รายที่อาศัยอยู่รอบอุทยานฯ พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่มีเจตคติในเชิงบวกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยที่ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเป็นปัจจัยเดียวที่มีความสัมพันธ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

วิมลรัตน์ (2538) ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มสตรีกาญจนบุรีมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมขั้นตอนร่วมปฏิบัติมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยใน

ท้องถิ่น การได้รับการสนับสนุนจากสามี และการได้รับข่าวสารและการติดต่อกับบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแต่ปัจจัยด้าน อายุ การศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

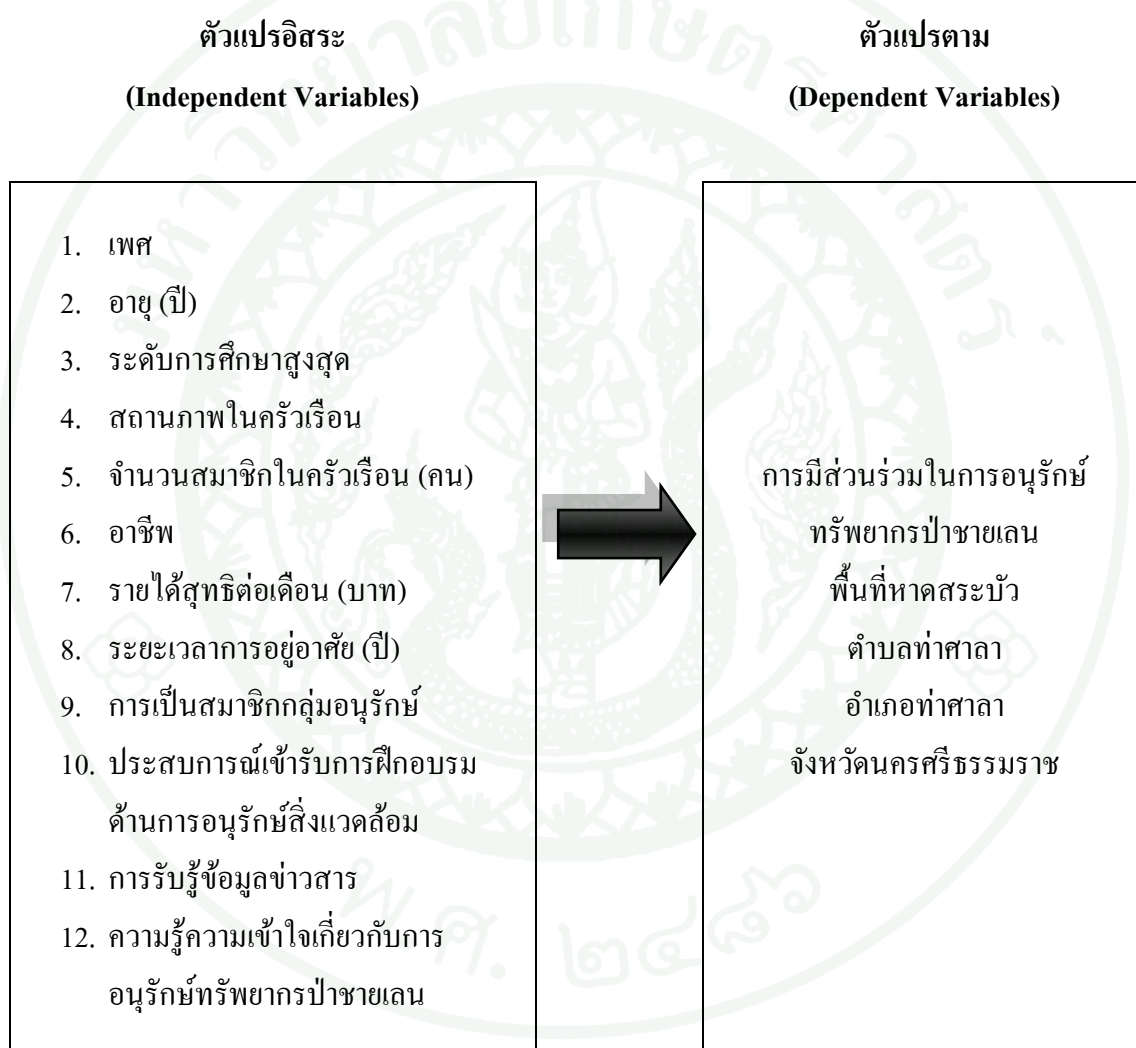
รัชณี (2541) ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนสารวิทยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย โดยภาพรวมนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์รายด้านปรากฏว่ากิจกรรมอนุรักษ์น้ำอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมอนุรักษ์ต้นไม้อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ การนำความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ และการมีประสบการณ์การทำงานด้านสิ่งแวดล้อมจากการเป็นสมาชิกชมรมเพื่อสิ่งแวดล้อม

สมศักดิ์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการจัดการป่าชายเลนชุมชนบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชายเลนชุมชนบางเตย ประกอบด้วยปัจจัย 2 ประการ คือ (1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ การได้รับข่าวสาร ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้ด้านป่าชายเลน และ (2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ผู้นำชุมชนและกองทุนจัดการป่าชายเลน

ชุลีกรณ์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนมากที่สุด ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รองลงมา ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรม และการได้รับเอกสารหรือข่าวสาร ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาและอุปสรรคของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงครามมากที่สุด คือ ประชาชนมีความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนน้อย และการเข้าไปจับสัตว์น้ำในบริเวณพื้นที่ปลูกป่าทำให้ต้นไม้ได้รับความเสียหาย ประชาชนไม่มีเวลา และขาดแคลนกล้าไม้ที่จะใช้ปลูก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยพิจารณาเลือกตัวแปรอิสระจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยเพื่อทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีสถานภาพในครัวเรือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 9 ประชาชนที่มีการเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 10 ประชาชนที่มีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 11 ประชาชนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 12 ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. แบบสอบถาม
2. อุปกรณ์เครื่องเขียน
3. กล้องถ่ายภาพดิจิทัล
4. คอมพิวเตอร์และ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
5. แผนที่ภูมิประเทศแสดงขอบเขตอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
(มาตราส่วน 1:70,000)

วิธีการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ดำเนินการตรวจสอบเอกสารจากตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และกลุ่มประชากรตัวอย่าง
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลกับประชากรตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา ตามจำนวนประชากรตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กระจายทั่วทั้งพื้นที่ของแต่ละหมู่บ้าน

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 15 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านตลาดท่าศาลา หมู่ที่ 2 บ้านเดาหม้อ หมู่ที่ 3 บ้านท่าสูง หมู่ที่ 4 บ้านท่าสูงบน หมู่ที่ 5 บ้านในถุ้ง หมู่ที่ 6 บ้านสระบัว หมู่ที่ 7 บ้านหน้าทับ หมู่ที่ 8 บ้านปากน้ำใหม่ หมู่ที่ 9 บ้านด่านภาษี หมู่ที่ 10 บ้านบ่อนนท หมู่ที่ 11 บ้านฝายท่า หมู่ที่ 12 และหมู่ที่ 13 บ้านในไร่ หมู่ที่ 14 บ้านแหลม และหมู่ที่ 15 บ้านบางตง รวมทั้งสิ้น 8,203 ครัวเรือน

กลุ่มประชากรตัวอย่างสามารถกำหนดขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมได้ โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 หรือนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \dots\dots\dots (1)$$

เมื่อ n = จำนวนครัวเรือนของประชากรตัวอย่างที่ต้องการศึกษา
 N = จำนวนครัวเรือนของประชากรทั้งหมด (8,203 ครัวเรือน)
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (เท่ากับ 0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{8,203}{1 + 8,203(0.05)^2}$$

$$= 381.40$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับ 381 ตัวอย่าง

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยเลือกสุ่มจากประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งเลือกจากประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละครัวเรือน ในแต่ละหมู่บ้านจะสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) (สุบงกช, 2526) สามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$n_i = n \frac{N_i}{N} \dots\dots\dots (2)$$

- เมื่อ
- n_i = จำนวนครัวเรือนของประชากรตัวอย่างของหมู่บ้าน i
 - n = จำนวนครัวเรือนของประชากรตัวอย่างที่ศึกษา (381 ครัวเรือน)
 - N_i = จำนวนครัวเรือนของประชากรทั้งหมดของหมู่บ้าน i
 - N = จำนวนครัวเรือนของประชากรทั้งหมด (8,203 ครัวเรือน)
 - i = หมู่บ้านที่ 1 - 15

เมื่อแทนค่าตามสูตรดังกล่าว ทำให้ได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านของตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา
จังหวัดนครศรีธรรมราช

หมู่บ้านในตำบลท่าศาลา	ประชากร (ครัวเรือน)	จำนวนตัวอย่าง (ครัวเรือน)
หมู่ที่ 1 บ้านตลาดท่าศาลา	153	7
หมู่ที่ 2 บ้านเตาหม้อ	453	21
หมู่ที่ 3 บ้านท่าสูง	1,312	61
หมู่ที่ 4 บ้านท่าสูงบน	538	25
หมู่ที่ 5 บ้านในถุ้ง	934	43
หมู่ที่ 6 บ้านสระบัว	895	42
หมู่ที่ 7 บ้านหน้าทับ	458	21
หมู่ที่ 8 บ้านปากน้ำใหม่	217	10
หมู่ที่ 9 บ้านด่านภาษี	276	13
หมู่ที่ 10 บ้านบ่อนนท์	272	13
หมู่ที่ 11 บ้านฝายท่า	540	25
หมู่ที่ 12 บ้านในไร่	471	22
หมู่ที่ 13 บ้านในไร่	634	29
หมู่ที่ 14 บ้านแหลม	583	27
หมู่ที่ 15 บ้านบางตง	467	22
รวม	8,203	381

การสร้างและตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีความน่าเชื่อถือตามสภาพความเป็นจริงและหลักวิชาการ โดยลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน ระยะเวลาการอยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ และประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ร่วมศึกษาปัญหา (2) ร่วมวางแผนงาน (3) ร่วมปฏิบัติงาน (4) ร่วมตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งคำถามในส่วนนี้มีคำตอบให้เลือกตอบข้อละ 5 คำตอบ และมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบของ Likert's scale (ประภาพีญ, 2526)

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด

2. นำแบบสอบถามไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านแล้วเข้าใจง่ายและมีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความเที่ยงตรง (validity) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบ (pre-test) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 9 บ้านปากน้ำปากพญา ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นตำบลที่อยู่ใกล้เคียงกันและมีสภาพพื้นที่เป็นป่าชายเลนเช่นเดียวกัน จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability)

คำถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในส่วนที่ 2 ข้อที่ (2.1) และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในส่วนที่ 3 ทดสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ของ Cronbach วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นที่ได้จะต้องไม่ต่ำกว่า 0.80 (พวงรัตน์, 2540) จากการทดสอบปรากฏว่า คำถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ได้ค่าความเชื่อมั่นของคำถาม เท่ากับ 0.86 (รายละเอียดตามภาคผนวก ก 1) และคำถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ได้ค่าความเชื่อมั่นของคำถาม เท่ากับ 0.98 (รายละเอียดตามภาคผนวก ก 3)

จากการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนที่ได้ มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.80 แสดงว่า แบบสอบถามทั้งสองส่วนมีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่เชื่อถือได้หรือในระดับที่ยอมรับได้

คำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในส่วนที่ 2 ข้อที่ (2.1) ทดสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีหาค่าจากสูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson คำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความแปรปรวน (variance) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แล้วแทนค่าที่ได้ในสูตร KR-20 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นต้องไม่ต่ำกว่า 0.60 (ยุทธ และกฤษมา, 2553)

$$r_{KR-20} = \left(\frac{K}{K-1} \right) \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right) \dots\dots\dots (3)$$

เมื่อ	r_{KR-20}	=	ค่าความเชื่อมั่น
	K	=	จำนวนข้อคำถาม
	p	=	สัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
	q	=	สัดส่วนของผู้ตอบผิดในแต่ละข้อ
	S^2	=	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

จากการทดสอบปรากฏว่า ค่าถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ได้ค่าความเชื่อมั่นของคำถาม เท่ากับ 0.65 (รายละเอียดตามภาคผนวก ค 2) แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่เชื่อถือได้หรือในระดับที่ยอมรับได้

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้กับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 381 ครั้วเรือน จากจำนวนครั้วเรือนทั้งหมด 8,203 ครั้วเรือน รวม 15 หมู่บ้าน

การตรวจวัดและให้คะแนน

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) โดยแยกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพในครั้วเรือน จำนวนสมาชิกในครั้วเรือน อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน ระยะเวลาการอยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ และประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ผู้วิจัยกำหนดระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการรับรู้ข่าวสาร	ระดับคะแนนที่ได้
รับรู้ข่าวสารเป็นประจำ	ได้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
รับรู้ข่าวสารเป็นบางครั้ง	ได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน
ไม่เคยรับรู้ข่าวสาร	ได้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

จากนั้น รวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การอิงเกณฑ์ในการแปลความจากข้อมูลรายข้อและข้อมูลภาพรวม โดยใช้การคำนวณหาช่วงห่างของข้อมูลแต่ละชั้น ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{2 - 0}{3} = 0.67$$

เกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราชได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 0.67	หมายถึง	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย
คะแนนเฉลี่ย	> 0.67 – 1.34	หมายถึง	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	> 1.34 – 2.00	หมายถึง	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยข้อคำถามที่ใช้มีลักษณะให้เลือกตอบว่า “ถูก” หรือ “ผิด” จำนวน 26 ข้อ ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน มีผู้ได้คะแนนสูงสุด 26 คะแนน และได้คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน จากนั้นรวมคะแนนของแต่ละคนเพื่อหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การอิงเกณฑ์ในการแปลความจากข้อมูลรายข้อและข้อมูลภาพรวม โดยใช้การคำนวณหาช่วงห่างของข้อมูลแต่ละชั้น ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{26 - 6}{3} = 6.67$$

เกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของประชาชนในพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	6.00 – 12.67	หมายถึง	ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	> 12.67 – 19.34	หมายถึง	ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	> 19.34 – 26.00	หมายถึง	ระดับความรู้ความเข้าใจมาก

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ร่วมศึกษาปัญหา (2) ร่วมวางแผนงาน (3) ร่วมปฏิบัติงาน (4) ร่วมตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งคำถามในส่วนนี้มีคำตอบให้เลือกตอบข้อละ 5 คำตอบ และมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบของ Likert's scale (ประภาเพ็ญ, 2526) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนนที่ได้
ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ได้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ได้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ได้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ได้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด/ไม่มีส่วนร่วม	ได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

จากนั้น รวมคะแนนของแต่ละคนเพื่อหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การอิงเกณฑ์ในการแปลความจากข้อมูลรายข้อและข้อมูลภาพรวม โดยใช้การคำนวณหาช่วงห่างของข้อมูลแต่ละชั้น ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

เกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราชได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับน้อยที่สุด/ ไม่มีส่วนร่วมแต่อย่างใด นั่นคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้าไปส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัวโดยด่วนที่สุด

คะแนนเฉลี่ย > 1.80 – 2.60 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับน้อย นั่นคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้าไปส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัวโดยด่วน

คะแนนเฉลี่ย > 2.60 – 3.40 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน พื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง นั่นคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้าไปส่งเสริมการมี ส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัวในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่บางประการ ตามความเหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย > 3.40 – 4.20 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก นั่นคือ ประชาชนในพื้นที่ศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัวอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และเป็นที่น่าพอใจ

คะแนนเฉลี่ย > 4.20 – 5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากที่สุด นั่นคือ ประชาชนในพื้นที่ศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร

ป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัวอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาระดับมาตรฐานหรือปรับปรุงให้การมีส่วนร่วมดียิ่งขึ้นกว้างเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยต้องตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามทุกฉบับ ทำการลงรหัส (Coding) และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์และประเมินผล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คำนวณค่าโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อใช้อธิบายและนำเสนอข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

2. สถิติการทดสอบสมมติฐานของการศึกษา เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติ t-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม และใช้ค่าสถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95

ผลและวิจารณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้ สุทธิต่อเดือน ระยะเวลาการอยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ และประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน

กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 381 คน (ครัวเรือน) โดยมีข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน ระยะเวลาการอยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ และประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้ผลการศึกษา ดังนี้

เพศ กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.90 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.10

อายุ กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.20 รองลงมาคือช่วงอายุ 20 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.70 ส่วนช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปพบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.20 และมีอายุเฉลี่ย 46.36 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 14.40 และไม่ได้เรียนหนังสือเลยพบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.70

สถานภาพในครัวเรือน ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 63.00 และเป็นตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.00

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 65.40 รองลงมาคือมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 - 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 ส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 10 คนขึ้นไปพบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.70 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ร่วมกันโดยเฉลี่ย 5.94 คน

อาชีพ ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 39.90 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.40 และอาชีพนักเรียน/ นักศึกษาพบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.30

รายได้สุทธิต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.20 รองลงมาคือมีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.80 ส่วนประชากรตัวอย่างที่มีรายสุทธิต่อเดือนมากกว่า 20,000 – 30,000 บาท พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.80 และในภาพรวมมีรายได้สุทธิต่อเดือนเฉลี่ยเดือนละ 8,518.37 บาท

ระยะเวลาอยู่อาศัย ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลามากกว่า 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.70 รองลงมาคือมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.00 ส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 - 20 ปี และมากกว่า 40 – 50 ปี พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.90 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยเฉลี่ย 30.99 ปี

การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย คิดเป็นร้อยละ 92.40 และเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 7.60 ซึ่งมีอยู่ 9 กลุ่ม พบมากที่สุดคือ กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านสระบัว คิดเป็นร้อยละ 21.43 รองลงมาคือ กลุ่มอนุรักษ์บ้านบางตาง คิดเป็นร้อยละ 14.29

ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 74.80 และเคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 25.20 รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน

(n = 381)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	หมายเหตุ
เพศ				
ชาย	236	61.90		
หญิง	145	38.10		
อายุ			46.36	มากที่สุด 65 ปี น้อยที่สุด 20 ปี
20 – 29 ปี	79	20.70		
30 - 39 ปี	77	20.20		
40 – 49 ปี	96	25.20		
50 – 59 ปี	75	19.70		
60 ปี ขึ้นไป	54	14.20		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 381)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	หมายเหตุ
ระดับการศึกษาสูงสุด				
ไม่ได้เรียนหนังสือ	14	3.70		
ประถมศึกษา	221	58.00		
มัธยมศึกษาตอนต้น	55	14.40		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ เทียบเท่า (ปวช.)	34	8.90		
อนุปริญญา/ เทียบเท่า (ปวส. ปวท.)	21	5.50		
ปริญญาตรี	36	9.40		
สถานภาพในครัวเรือน				
หัวหน้าครัวเรือน	240	63.00		
ตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน	141	37.00		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน				
			5.94	มากที่สุด 11 คน น้อยที่สุด 1 คน
1 – 3 คน	72	18.90		
4 – 6 คน	249	65.40		
7 – 9 คน	46	12.10		
10 คน ขึ้นไป	14	3.70		
อาชีพ				
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	10	2.60		
พนักงานบริษัทเอกชน	19	5.00		
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	116	30.40		
ทำสวน	35	9.20		
ประมง	26	6.80		
รับจ้างทั่วไป	152	39.90		
พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	18	4.70		
นักเรียน/ นักศึกษา	5	1.30		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 381)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	หมายเหตุ
รายได้สุทธิต่อเดือน			8,518.37	มากที่สุด
ไม่เกิน 5,000 บาท	121	31.80		35,000 บาท
มากกว่า 5,000 – 10,000 บาท	134	35.20		น้อยที่สุด
มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท	97	25.50		3,000 บาท
มากกว่า 20,000 – 30,000 บาท	7	1.80		
มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป	22	5.80		
ระยะเวลาอยู่อาศัย			30.99	มากที่สุด 60 ปี
1 – 10 ปี	59	15.50		น้อยที่สุด 1 ปี
มากกว่า 10 – 20 ปี	30	7.90		
มากกว่า 20 – 30 ปี	113	29.70		
มากกว่า 30 – 40 ปี	103	27.00		
มากกว่า 40 – 50 ปี	30	7.90		
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	46	12.10		
ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์หรือไม่				
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย	353	92.40		
เป็นสมาชิกกลุ่ม โปรดระบุ...	28	7.60		
กลุ่มเรือเล็กอิสลามอ้อมทรัพย์	5	17.86		ประชากร
กลุ่มเลี้ยงปลากระพง	3	10.71		ตัวอย่าง 1 คน
กลุ่มก้านพีช	3	10.71		เป็นสมาชิก
กลุ่มมุสลิมะอนุรักษ์	3	10.71		กลุ่มต่างๆ
กลุ่มอนุรักษ์บ้านบางตง	4	14.29		มากกว่า 1 กลุ่ม
กลุ่มอนุรักษ์ประมงชายฝั่ง	1	3.57		
กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านสระบัว	6	21.43		
กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านหน้าทับ	1	3.57		
กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำบ้านหน้าทับ	2	7.14		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 381)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	หมายเหตุ
ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม				
ไม่เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม	285	74.80		
เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม	96	25.20		

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.43 เมื่อพิจารณารายละเอียดรายด้านพบว่า ประชากรตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านเท่ากับ 0.51 และ 0.37 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละแหล่งข่าวสารพบว่า

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน พบว่า ประชากรตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนจากเพื่อนบ้านมากที่สุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.69 รองลงมาคือผู้นำชุมชน/ ผู้นำท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.95 และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลน้อยที่สุด อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.25

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน และสิ่งพิมพ์ พบว่า ประชากรตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนจากโทรทัศน์มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.24 รองลงมาเป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.33 และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.16 รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของประชากรตัวอย่าง

(n = 381)

แหล่งข่าวสาร	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย	\bar{x}	S.D.	ระดับการรับรู้
สื่อบุคคล ($\bar{X} = 0.51$)						
1. บุคคลในครอบครัว	22 (5.80)	89 (23.40)	270 (70.90)	0.35	0.586	น้อย
2. เพื่อนบ้าน	30 (7.30)	202 (53.02)	149 (39.11)	0.69	0.611	ปานกลาง
3. เจ้าหน้าที่ของเทศบาล	17 (4.50)	61 (16.00)	303 (79.50)	0.25	0.526	น้อย
4. ผู้นำชุมชน/ ผู้นำท้องถิ่น	70 (18.40)	222 (58.30)	89 (23.40)	0.95	0.645	ปานกลาง
5. เครือข่ายการอนุรักษ์	25 (6.60)	77 (20.20)	279 (73.20)	0.33	0.595	น้อย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 381)

แหล่งข่าวสาร	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย	\bar{X}	S.D.	ระดับ การรับรู้
สื่อมวลชน และสิ่งพิมพ์ ($\bar{X} = 0.37$)						
6. วิทยุ	24 (6.30)	76 (19.90)	281 (73.80)	0.33	0.589	น้อย
7. โทรทัศน์	116 (30.40)	242 (63.50)	23 (6.00)	1.24	0.553	ปานกลาง
8. หนังสือพิมพ์	20 (5.20)	63 (16.50)	298 (78.20)	0.27	0.550	น้อย
9. อินเทอร์เน็ต	10 (2.60)	43 (11.30)	328 (86.10)	0.17	0.437	น้อย
10. หอกระจายข่าว	20 (5.20)	74 (19.40)	287 (75.30)	0.30	0.562	น้อย
11. ไปสเตอร์/ แผ่นพับ	5 (1.30)	74 (19.40)	302 (79.30)	0.22	0.446	น้อย
12. วารสาร/นิตยสาร/เอกสารทางวิชาการ	9 (2.40)	54 (14.20)	318 (83.50)	0.19	0.448	น้อย
13. เอกสารทางราชการ	14 (3.70)	67 (17.60)	300 (78.70)	0.25	0.511	น้อย
ภาพรวมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร				0.43	0.543	น้อย

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละของประชากรตัวอย่าง

จะเห็นได้ว่าสื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูลแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงวิชาการ พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ทั่วถึง หากประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ จะทำให้ประชาชนมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันมากขึ้น และนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านต่างๆ ของชุมชนได้มากขึ้น

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จากการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามได้ถูกต้องสูงสุด 26 ข้อ และตอบคำถามได้น้อยที่สุด 6 ข้อ จากคำถามทั้งหมด 26 ข้อ คำถามที่ประชากรตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.43 คือ คำถามข้อ (23) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การนำทรัพยากรป่าชายเลนมาใช้อย่างชาญฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้ทั่วถึงกันอย่างยาวนานที่สุด มิใช่เป็นการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆ ไม่ให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 90.03 คือ คำถามข้อ (1) ป่าชายเลน หมายถึง สังกมพืชที่ขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำหรือปากอ่าว ซึ่งเป็นบริเวณที่มีระดับของน้ำทะเลท่วมถึงในช่วงที่มีน้ำทะเลขึ้นสูงสุด ส่วนคำถามที่ประชากรตัวอย่างตอบคำถามได้ถูกต้องน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.23 คือ คำถามข้อ (8) ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสำคัญต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีป่าชายเลน และไม่มีความสำคัญต่อประชาชนทั่วประเทศ โดยภาพรวมประชากรตัวอย่างตอบคำถามได้ถูกต้อง คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 16.98 ซึ่งแสดงว่า ประชากรตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของคำถามวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าชายเลนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

(n = 381)

คำถาม	เฉลย	ตอบถูก		ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ป่าชายเลน หมายถึง สังกมพีชที่ขึ้นอยู่บริเวณ ชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำหรือปากอ่าว ซึ่งเป็น บริเวณที่มีระดับของน้ำทะเลท่วมถึงในช่วงที่ มีน้ำทะเลขึ้นสูงสุด	ถูก	343	90.0	38	10.0
2. ป่าชายเลนเป็นป่าที่มีอยู่โดยทั่วไปในทุก พื้นที่ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย	ผิด	175	45.9	206	54.1
3. ป่าชายเลนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญที่สุด ของสัตว์น้ำเท่านั้น	ผิด	194	50.9	187	49.1
4. สภาพพื้นที่ป่าชายเลนที่สมบูรณ์ สามารถ เป็นที่อยู่อาศัยและที่อนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ได้เป็นอย่างดี	ถูก	286	75.1	95	24.9
5. การทำประมงที่ผิดวิธี ทำให้สัตว์น้ำและ พื้นที่ป่าชายเลนมีจำนวนลดน้อยลง	ถูก	329	86.4	52	13.6
6. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่น การเพาะ เลี้ยงกุ้ง ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่า ชายเลนหรือส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนลด น้อยลง	ผิด	185	48.6	196	51.4
7. ป่าเชิงทรง หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ได้รับ อิทธิพลจากน้ำทะเลเป็นครั้งคราว	ถูก	205	53.8	176	46.2
8. ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสำคัญต่อ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีป่าชายเลน และไม่มีความสำคัญต่อประชาชนทั้ง ประเทศ	ผิด	119	31.2	262	68.8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 381)

คำถาม	เฉลย	ตอบถูก		ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. ไม้โกงกางเป็นพันธุ์ไม้ป่าชายเลนที่มีความสำคัญเพียงชนิดเดียว หากไม่มีไม้โกงกาง ป่าชายเลน จะหมดคุณค่าและไม้ชนิดอื่นๆ ก็ไม่มีความสำคัญแต่อย่างใด	ผิด	228	59.8	153	40.2
10. พื้นที่ป่าชายเลนที่ถูกบุกรุกทำลายจนเสื่อมโทรม จะไม่สามารถฟื้นคืนสู่สภาพเดิมหรือทดแทนขึ้นใหม่ได้เองตามธรรมชาติ	ผิด	235	61.7	146	38.3
11. การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลนจนเสื่อมโทรม จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศอื่นๆ ด้วย	ถูก	249	65.4	132	34.6
12. ป่าชายเลน เป็นสังคมพืชหรือเป็นป่าที่ไม่ผลัดใบ และเปรียบเสมือนกำแพงป้องกัน การพังทลายของชายฝั่งจากกระแสน้ำและลมทะเล หรือภัยทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้	ถูก	333	87.4	48	12.6
13. ระบบนิเวศป่าชายเลนมีความสัมพันธ์และถ่ายทอดพลังงานซึ่งกันและกันแบบห่วงโซ่อาหาร	ถูก	309	81.1	72	18.9
14. ป่าชายเลนทำหน้าที่เป็นแหล่งดักตะกอน สารปฏิชีวนะและสารมลพิษต่างๆ จากบนบกไม่ให้ลงสู่ทะเล	ถูก	245	64.3	136	35.7
15. ป่าชายเลนช่วยทำให้แผ่นดินบริเวณชายฝั่งทะเลงอกขยายออกไปในทะเลได้ โดยตะกอนที่แขวนลอยมากับน้ำทับถมเกิดเป็นแผ่นดินงอกใหม่ขยายออกไปในทะเลเกิดเป็นหาดเลน	ถูก	320	84.0	61	16.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 381)

คำถาม	เฉลย	ตอบถูก		ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
16.แผ่นดินงอกใหม่ที่เป็นหาดเลนมีสภาพที่ไม่เหมาะแก่การเกิดพันธุ์ไม้ป่าชายเลนและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	ผิด	176	46.2	205	53.8
17.ปริมาณของพื้นที่ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับปริมาณผลผลิตทางการประมงในพื้นที่ป่าชายเลนนั้นๆ	ถูก	340	89.2	41	10.8
18.รากของต้นไม้ในป่าชายเลนสามารถช่วยป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษได้	ถูก	308	80.8	73	19.2
19. ไม้จากป่าชายเลนไม่สามารถนำมาทำไม้พื้น ไม้เสาเข็ม ไม้ค้ำยันหรือทำเฟอร์นิเจอร์ได้	ผิด	121	31.8	260	68.2
20.ป่าชายเลนเป็นแหล่งสมุนไพรมากชนิดที่สามารถนำมาใช้รักษาโรคต่างๆ ได้	ถูก	244	64.0	137	36.0
21.กล้วยไม้เป็นพรรณไม้ที่ไม่สามารถปลูกและเจริญเติบโตได้ในพื้นที่ป่าชายเลน	ผิด	203	53.3	178	46.7
22.พันธุ์ไม้ในป่าชายเลนสามารถนำมาทำถ่าน เอาสารเคมีที่มีประโยชน์ เพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้หลายชนิด เช่น แทนิน แอลกอฮอล์ และกรดน้ำส้ม	ถูก	295	77.4	86	22.6
23.การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การนำทรัพยากรป่าชายเลนมาใช้อย่างชาญฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้ทั่วถึงกันอย่างยาวนานที่สุด มิใช่เป็นการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆ ไม่ให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด	ถูก	375	98.4	6	1.6

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 381)

คำถาม	เฉลย	ตอบถูก		ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
24.การดูแล รักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชนหรือข้าราชการที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีใช้หน้าที่ของประชาชนทุกคนในท้องถิ่นโดยตรง	ผิด	122	32.0	259	68.0
25.การจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแก่ประชาชนในชุมชน สามารถลดปัญหาการบุกรุกทำลายป่าชายเลนได้	ถูก	267	70.1	114	29.9
26.การขยายตัวของชุมชน สถานศึกษาและสถานที่ราชการต่างๆ ในพื้นที่ป่าชายเลนไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าชายเลนและทรัพยากรป่าชายเลนแต่อย่างใด	ผิด	263	69.0	118	31.0

หมายเหตุ คะแนนรวมค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 16.98

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 3.231

ระดับความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.83 เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมเป็นรายด้านพบว่า ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน พบมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมศึกษาปัญหา มีส่วนร่วมวางแผนงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 และ 2.70 ตามลำดับ และการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ประชากรมีส่วนร่วมน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65

ถ้าพิจารณาการมีส่วนร่วมเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วม ข้อ (12) ร่วมปฏิบัติงานปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่ พบมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 รองลงมาคือ ข้อ (9) ร่วมปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 และการมีส่วนร่วมที่พบน้อยที่สุด คือ ข้อ (11) ร่วมปฏิบัติงานจัดหาพันธุ์ไม้เพื่อปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่ ข้อ (14) มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานการลักลอบจับสัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน และข้อ (16) มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 รายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

(n = 381)

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา						2.84	1.089	
1. ร่วมศึกษาปัญหาการลักลอบบุกรุกแผ้วถางป่าชายเลนในพื้นที่	21 (5.51)	61 (16.01)	151 (39.63)	93 (24.41)	55 (14.44)	2.74	1.066	ปานกลาง
2. ร่วมศึกษาปัญหาการลักลอบจับสัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน	31 (8.14)	74 (19.42)	107 (28.08)	93 (24.41)	76 (19.95)	2.71	1.218	ปานกลาง
3. ร่วมศึกษาปัญหาการกำหนดพื้นที่ปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่	25 (6.56)	61 (16.01)	184 (48.29)	77 (20.21)	34 (8.92)	2.91	0.988	ปานกลาง
4. ร่วมศึกษาปัญหาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่	28 (7.35)	97 (25.46)	136 (35.70)	83 (21.78)	37 (9.71)	2.99	1.076	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 381)

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การมีส่วนร่วมวางแผนงาน						2.70	1.099	
5. ร่วมวางแผนงานแก้ปัญหาการลักลอบบุกรุกแผ้วถางป่าชายเลนในพื้นที่	24 (6.30)	51 (13.39)	149 (39.11)	98 (25.72)	59 (15.49)	2.69	1.082	ปานกลาง
6. ร่วมวางแผนงานแก้ปัญหาการลักลอบจับสัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน	25 (6.56)	50 (13.12)	149 (39.11)	96 (25.20)	61 (16.01)	2.69	1.092	ปานกลาง
7. ร่วมวางแผนงานกำหนดพื้นที่ปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่	27 (7.09)	59 (15.49)	120 (31.50)	112 (29.40)	63 (16.54)	2.67	1.136	ปานกลาง
8. ร่วมวางแผนงานการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่	25 (6.56)	67 (17.59)	112 (29.40)	133 (34.91)	44 (11.55)	2.73	1.085	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	(n = 381)							
การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน						3.13	1.057	
9. ร่วมปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น	34 (8.92)	99 (25.98)	150 (39.37)	65 (17.06)	33 (8.66)	3.09	1.062	ปานกลาง
10. ร่วมปฏิบัติงานกำหนดพื้นที่ปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่	32 (8.40)	79 (20.73)	173 (45.41)	57 (14.96)	40 (10.50)	3.02	1.056	ปานกลาง
11. ร่วมปฏิบัติงานจัดหาพันธุ์ไม้เพื่อปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่	24 (6.30)	63 (16.54)	110 (28.87)	118 (30.97)	66 (17.32)	2.64	1.136	ปานกลาง
12. ร่วมปฏิบัติงานปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่	85 (22.31)	171 (44.88)	97 (25.46)	11 (2.89)	17 (4.46)	3.78	0.973	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 381)

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน						2.65	1.040	
13. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานการลักลอบบุกรุกแผ้วถางป่าชายเลนในพื้นที่	18 (4.72)	54 (14.17)	151 (39.63)	102 (26.77)	56 (14.70)	2.67	1.042	ปานกลาง
14. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานการลักลอบจับสัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน	14 (3.67)	50 (13.12)	155 (40.68)	110 (28.87)	52 (13.65)	2.64	1.011	ปานกลาง
15. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่	17 (4.46)	50 (13.12)	156 (40.94)	97 (25.46)	61 (16.01)	2.65	1.029	ปานกลาง
16. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่	19 (4.99)	58 (15.22)	138 (36.22)	100 (26.25)	66 (17.32)	2.64	1.076	ปานกลาง
ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน						2.83	1.071	ปานกลาง

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ประชาชนตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ได้อย่างอิสระ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ตอบคำถามส่วนนี้ คิดเป็นร้อยละ 40.16 และตอบคำถามส่วนนี้ คิดเป็นร้อยละ 59.84

ทั้งนี้ แบบสอบถามได้แบ่งถามเป็น 2 ประเด็น คือ (1) ปัญหาและอุปสรรคของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และ (2) ความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยสรุปแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

1.1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านสื่อต่างๆ ยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม (ประชากรตัวอย่างแสดงความคิดเห็นจำนวน 98 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.05 ของผู้แสดงความคิดเห็น)

1.2 ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนที่ถูกวิธี ทั้งยังไม่เห็นคุณค่าของป่าชายเลนที่เกิดขึ้นในชุมชน ส่งผลให้ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลนเท่าที่ควร (ประชากรตัวอย่างแสดงความคิดเห็นจำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.67 ของผู้แสดงความคิดเห็น)

1.3 ประชาชนมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องหรืออยู่ในพื้นที่ใกล้ป่าชายเลน จึงส่งผลให้ประชาชนไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน (ประชากรตัวอย่างแสดงความคิดเห็นจำนวน 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของผู้แสดงความคิดเห็น)

2. ความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชสรุปได้ดังนี้

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนให้กับประชาชนตามสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึงและควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนอย่างถูกวิธี รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น (ประชากรตัวอย่างแสดงความคิดเห็นจำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.86 ของผู้แสดงความคิดเห็น)

2.2 ต้องการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนและจัดเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมต่อการศึกษารียนรู้ของชุมชน (ประชากรตัวอย่างแสดงความคิดเห็นจำนวน 136 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของผู้แสดงความคิดเห็น)

การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งกำหนดสมมติฐานจากตัวแปรอิสระไว้ 12 ตัวแปร นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา โดยใช้สถิติ t-test และ F-test ที่กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.90 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.10 เมื่อทดสอบ

ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชากรตัวอย่างเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.92 และประชากรตัวอย่างเพศชาย มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.72 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแต่ละเพศไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($t = -1.903$, Significance = 0.058) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามเพศของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	236	2.72	0.953	-1.903	0.058
หญิง	145	2.92	1.024		

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามช่วงอายุ โดยแบ่งกลุ่มอายุของประชากรตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ช่วงอายุ 20 – 29 ปี ช่วงอายุ 30 – 39 ปี ช่วงอายุ 40 – 49 ปี ช่วงอายุ 50 – 59 ปี และอายุ 60 ปี ขึ้นไป เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในแต่ละช่วงอายุ โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชาชนที่มีช่วงอายุ 50 – 59 ปี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 ช่วงอายุ 40 – 49 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 ช่วงอายุ 20 – 29 ปี และ 30 – 39 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน แต่ละช่วงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($F = 4.803$, Significance = 0.001) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามช่วงอายุของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

ช่วงอายุ	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
20 – 29 ปี	79	2.61	0.926	4.803	0.001
30 - 39 ปี	77	2.61	1.015		
40 – 49 ปี	96	2.70	0.996		
50 – 59 ปี	75	3.12	0.986		
60 ปี ขึ้นไป	54	3.06	0.856		

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (least significant difference) พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 50 – 59 ปี และประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 20 – 29 ปี ประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 30 – 39 ปี และประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 40 – 49 ปี วิเคราะห์ได้ว่า ประชากรตัวอย่างแต่ละช่วงอายุมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (รายละเอียดตามตารางที่ 9) แสดงว่า อายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยเฉพาะประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 50 – 59 ปี และประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป จะมีส่วนร่วมมากที่สุด เพราะมีความผูกพันกับป่าชายเลนจากการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน และได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของป่าชายเลนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาต่างๆ ทำให้เกิดจิตสำนึกในการหวงแหนป่าชายเลนและเป็นกลุ่มแกนนำที่ริเริ่มให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลนอย่าง

เป็นทางการ จึงมีส่วนร่วมมากกว่าประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 20 – 29 ปี 30 – 39 ปี และ 40 – 49 ปี ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับของสมใจ (2531) ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสอดคล้องกับวลัยภรณ์ (2533) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า ความแตกต่างในเรื่องอายุก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบช่วงอายุของประชาชนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ช่วงอายุ	\bar{X}	20 – 29 ปี	30 - 39 ปี	40 – 49 ปี	50 – 59 ปี	60 ปี ขึ้นไป
		2.61	2.61	2.70	3.12	3.06
20 – 29 ปี	2.61					
30 - 39 ปี	2.61	0.00				
40 – 49 ปี	2.70	0.09	0.09			
50 – 59 ปี	3.12	0.51*	0.51*	0.42*		
60 ปี ขึ้นไป	3.06	0.45*	0.45*	0.36*	-0.06	

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา โดยแบ่งระดับการศึกษาของประชากรตัวอย่างออกเป็น 6 ระดับ คือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ เทียบเท่า

(ปวช.) ระดับอนุปริญญา/ เทียบเท่า (ปวส./ ปวท.) และระดับปริญญาตรี เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในแต่ละระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชาชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ระดับอนุปริญญา/ เทียบเท่า (ปวส./ ปวท.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ เทียบเท่า (ปวช.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในแต่ละระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($F = 1.180$, Significance = 0.318) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดของประชากร ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

ระดับการศึกษาสูงสุด	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียนหนังสือ	14	3.07	0.616	1.180	0.318
ประถมศึกษา	221	2.86	0.985		
มัธยมศึกษาตอนต้น	55	2.56	1.085		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ เทียบเท่า (ปวช.)	34	2.71	0.938		
อนุปริญญา/ เทียบเท่า (ปวส./ ปวท.)	21	2.90	0.889		
ปริญญาตรี	36	2.69	1.009		

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีสถานภาพในครัวเรือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน โดยแบ่งสถานภาพในครัวเรือนของประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 สถานภาพ คือ หัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 63.00 และตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.00 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่าประชากรตัวอย่างที่เป็นตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.88 และประชากรตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.75 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแต่ละสถานภาพในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีสถานภาพในครัวเรือนแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($t = -1.280$, Significance = 0.201) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือนของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช (n = 381)

สถานภาพในครัวเรือน	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
หัวหน้าครัวเรือน	240	2.75	0.988	-1.280	0.201
ตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน	141	2.88	0.975		

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยแบ่งกลุ่มจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของประชากรตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 – 3 คน 4 – 6 คน 7 – 9 คน และ 10 คน ขึ้นไป เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในแต่ละกลุ่มจำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 – 3 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 10 คน ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 และ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 – 9 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแต่ละกลุ่มจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($F = 6.268$, $Significance = 0.000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้รายละเอียดตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
1 – 3 คน	72	2.78	0.982	6.268	0.000
4 – 6 คน	249	2.91	0.973		
7 – 9 คน	46	2.24	0.923		
10 คน ขึ้นไป	14	2.71	0.825		

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (least significant difference) พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 – 3 คน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 – 10 คน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 10 คน ขึ้นไป วิเคราะห์ได้ว่า ประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (รายละเอียดตามตารางที่ 13) แสดงว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	\bar{X}	1 – 3 คน	4 – 6 คน	7 – 9 คน	10 คน ขึ้นไป
		2.78	2.91	2.24	2.71
1 – 3 คน	2.78		-0.13	0.54*	0.06
4 – 6 คน	2.91			0.67*	0.19
7 – 9 คน	2.24				-0.48
10 คน ขึ้นไป	2.71				

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 6 ประชากรที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ โดยแบ่งอาชีพของประชากรตัวอย่างออกเป็น 8 อาชีพ คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว ทำสวน ประมง รับจ้างทั่วไป พ่อบ้าน/แม่บ้าน นักเรียน/นักศึกษา เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในแต่ละอาชีพ โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 อาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 อาชีพประมง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 อาชีพรับจ้างทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 และอาชีพทำสวน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแต่ละอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($F = 3.080$, Significance = 0.004) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามอาชีพของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

อาชีพ	n	\bar{x}	S.D.	F	Sig.
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	10	2.70	1.059	3.080	0.004
พนักงานบริษัทเอกชน	19	2.68	1.157		
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	116	2.69	1.017		
ทำสวน	35	2.26	0.701		
ประมง	26	3.15	1.008		
รับจ้างทั่วไป	152	2.90	0.961		
พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	18	3.17	0.857		
นักเรียน/ นักศึกษา	5	3.20	0.447		

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (least significant difference) พบว่า ประชากรตัวอย่างที่ประกอบอาชีพประมงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าประชากรตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพทำสวน ส่วนประชากรตัวอย่างที่ประกอบ

อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพพ่อบ้าน/ แม่บ้าน และอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าประชากรตัวอย่างที่ประกอบอาชีพทำสวน ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าประชากรตัวอย่างที่ประกอบอาชีพประมง อาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว อาชีพพ่อบ้าน/ แม่บ้าน อาชีพนักเรียน/ นักศึกษา และอาชีพทำสวน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (รายละเอียดตามตารางที่ 15) แสดงว่า อาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับของ สุวรรณิ (2536) ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบอาชีพของประชาชนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

อาชีพ	\bar{X}	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	ทำ สวน	ประ มง	รับจ้าง ทั่วไป	พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	นักเรียน/ นักศึกษา
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.70								
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.68	-0.02							
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	2.69	-0.01	0.01						
ทำสวน	2.26	-0.44	-0.43	0.43					
ประมง	3.15	0.45	0.47	0.46*	0.90*				
รับจ้างทั่วไป	2.90	0.20	0.22	0.21	0.64*	-0.25			
พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	3.17	0.47	0.48	0.48	0.91*	0.01	0.27		
นักเรียน/ นักศึกษา	3.20	0.50	0.52	0.51	0.94*	0.05	0.30	0.03	

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้สุทธิต่อเดือน โดยแบ่งรายได้สุทธิต่อเดือนของประชากรตัวอย่างออกเป็น 5 ช่วง คือ รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท รายได้มากกว่า 5,000 – 10,000 บาท รายได้มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท รายได้มากกว่า 20,000 – 30,000 บาท และรายได้มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในแต่ละช่วงรายได้สุทธิต่อเดือน โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 20,001 – 30,000 บาท มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 รายได้มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 รายได้มากกว่า 5,000 – 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 และรายได้มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแต่ละช่วงรายได้สุทธิต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีช่วงรายได้สุทธิต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($F = 7.425$, $Significance = 0.000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามรายได้สุทธิต่อเดือนของประชากร
ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
(n = 381)

รายได้สุทธิต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
ไม่เกิน 5,000 บาท	121	3.16	0.895	7.425	0.000
มากกว่า 5,000 – 10,000 บาท	134	2.63	0.947		
มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท	97	2.56	0.968		
มากกว่า 20,000 – 30,000 บาท	7	3.29	0.951		
มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป	22	2.73	1.202		

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (least significant difference) พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าประชากรตัวอย่างที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 5,000 – 10,000 บาท และมีรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 10,000 – 20,000 บาท ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท มีรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 5,000 – 10,000 บาท และมีรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 10,000 – 20,000 บาท มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (รายละเอียดตามตารางที่ 17) แสดงว่า รายได้สุทธิต่อเดือนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ฌรัฐพล (2548) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา ป่าชุมชนบ้านแม่สาด ตำบลแม่กระณ์ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชากรที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มผู้มีรายได้มากกว่า 5,000 – 10,000 บาท มีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนมากกว่ารายได้อื่นๆ

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบรายได้สุทธิต่อเดือนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

รายได้สุทธิต่อเดือน	\bar{x}	ไม่เกิน	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า
		5,000 บาท	5,000 – 10,000 บาท	10,000 – 20,000 บาท	20,000 – 30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
		3.16	2.63	2.56	3.29	2.73
ไม่เกิน 5,000 บาท	3.16		0.53*	0.60*	-0.13	0.43
มากกว่า 5,000 – 10,000 บาท	2.63			0.07	-0.66	-0.10
มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท	2.56				-0.73	-0.17
มากกว่า 20,000 – 30,000 บาท	3.29					0.56
มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป	2.73					

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 8 ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระยะเวลาอยู่อาศัย โดยแบ่งช่วงระยะเวลาอยู่อาศัยของประชากรตัวอย่างออกเป็น 6 ช่วง คือ ช่วง 1 – 10 ปี ช่วงมากกว่า 10 – 20 ปี ช่วงมากกว่า 20 – 30 ปี ช่วงมากกว่า 30 – 40 ปี ช่วงมากกว่า 40 – 50 ปี และช่วงมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในแต่ละช่วงระยะเวลาอยู่อาศัย โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ช่วงระยะเวลาอยู่อาศัย 1 – 10 ปี และมากกว่า 10 – 20 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ช่วงระยะเวลาอยู่

อาศัยมากกว่า 40 – 50 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 ช่วงระยะเวลาอยู่อาศัย 30 – 40 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 และช่วงระยะเวลาอยู่อาศัย 20 – 30 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแต่ละช่วงระยะเวลาอยู่อาศัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($F = 3.992$, $\text{Significance} = 0.002$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามระยะเวลาอยู่อาศัยของประชากร ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช (n = 381)

ระยะเวลาอยู่อาศัย	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
1 – 10 ปี	59	2.93	0.926	3.992	0.002
มากกว่า 10 – 20 ปี	30	2.93	0.944		
มากกว่า 20 – 30 ปี	113	2.62	1.020		
มากกว่า 30 – 40 ปี	103	2.64	0.969		
มากกว่า 40 – 50 ปี	30	2.83	0.950		
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	46	3.28	0.886		

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (least significant difference) พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัย 51 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่า ประชากรตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยมากกว่า 20 – 30 ปี มากกว่า 30 – 40 ปี และมากกว่า 40 – 50 ปี ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ประชากรตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยมากกว่า 20 – 30 ปี มากกว่า 30 – 40 ปี มากกว่า 40 – 50 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (รายละเอียดตามตารางที่ 19) แสดงว่า ระยะเวลาอยู่อาศัยมี ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้อง กับของวิไลพร (2534) ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นแตกต่างกัน ก่อให้เกิด ความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบระยะเวลาอยู่อาศัยของประชาชนและผลต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ระยะเวลาอยู่อาศัย	\bar{X}	1 – 10	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า
		ปี	10 – 20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	50 ปี
			ปี	ปี	ปี	ปี	ขึ้นไป
		2.93	2.93	2.62	2.64	2.83	3.28
1 – 10 ปี	2.93						
มากกว่า 10 – 20 ปี	2.93	0.00					
มากกว่า 20 – 30 ปี	2.62	0.31	-0.31				
มากกว่า 30 – 40 ปี	2.64	-0.30	-0.30	0.02			
มากกว่า 40 – 50 ปี	2.83	-0.10	-0.10	0.21	0.19		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3.28	0.35	0.35	0.66*	0.64*	0.45*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 9 ประชาชนที่มีการเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ โดยแบ่งการเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ของประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ และเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชากรตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 3.04 และประชากรตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.78 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนตามการเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($t = -1.345$, Significance = 0.180) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย	353	2.78	0.990	-1.345	0.180
เป็นสมาชิกกลุ่ม	28	3.04	0.881		

สมมติฐานที่ 10 ประชาชนที่มีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยแบ่งประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมของประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ไม่เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม และเคยได้เข้ารับการฝึกอบรม เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบพบว่า ประชากรตัวอย่างที่เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.83 และประชากรตัวอย่างที่ไม่เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.78 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนตามประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($t = -0.438$, Significance = 0.662) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรม	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ไม่เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม	285	2.78	0.983	-0.438	0.662
เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม	96	2.83	0.991		

สมมติฐานที่ 11 ประชาชนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยแบ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.85 และประชากรตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.77 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($t = -0.785$, Significance = 0.433) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
รับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย	243	2.77	0.953	-0.785	0.433
รับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก	138	2.85	1.039		

สมมติฐานที่ 12 ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยแบ่งความรู้ความเข้าใจของประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มีความรู้ความเข้าใจน้อย และมีความรู้ความเข้าใจมาก เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจมาก มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.98 และประชากรตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2.67 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนตามความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ($t = -3.117$, Significance = 0.002) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดตามตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 381)

ความรู้ความเข้าใจ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ความรู้ความเข้าใจน้อย	224	2.67	0.928	-3.117	0.002
ความรู้ความเข้าใจมาก	157	2.98	1.034		

ตารางที่ 24 ภาพรวมของการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ค่านัยสำคัญ (P)	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นตาม สมมติฐาน
1. เพศ	.058		✓
2. อายุ (ปี)	.001*	✓	
3. ระดับการศึกษาสูงสุด	.318		✓
4. สถานภาพในครัวเรือน	.201		✓
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)	.000*	✓	
6. อาชีพ	.004*	✓	
7. รายได้สุทธิต่อเดือน (บาท)	.000*	✓	
8. ระยะเวลาการอยู่อาศัย (ปี)	.002*	✓	
9. การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์	.180		✓
10. ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้าน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	.662		✓
11. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	.433		✓
12. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน	.002*	✓	

หมายเหตุ * = Significance มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ns = non significance ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน พื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน ข้อมูลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในส่วนของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 381 ครัวเรือน ระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2556 และประมวลผลการศึกษาโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test และ F-test กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.90 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.10 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.20 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 20 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.70 ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 14.40 ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 63.00 และเป็นตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.00 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 65.40 รองลงมาคือ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 - 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 39.90 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.40 มีรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.20 รองลงมาคือ มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.80 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลามากกว่า 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.70 รองลงมาคือ มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ

27.00 การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย คิดเป็นร้อยละ 92.40 และเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 7.60 ซึ่งมีอยู่ 9 กลุ่ม พบมากที่สุด คือ กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านสระบัว คิดเป็นร้อยละ 21.43 รองลงมาคือ กลุ่มอนุรักษ์บ้านบางตง คิดเป็นร้อยละ 14.29 ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 74.80 และเคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 25.20

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.43 ประชากรตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนจากสื่อบุคคล มากกว่าสื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์ ด้านความรู้ความเข้าใจประชากรตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.98

ส่วนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.83 ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมศึกษาปัญหา มีส่วนร่วมวางแผนงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 และ 2.70 ตามลำดับ และการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ประชากรมีส่วนร่วมน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ปัญหาและอุปสรรคของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน พื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรตัวอย่างแสดง

ความคิดเห็นมากที่สุด 3 เรื่อง ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านสื่อต่างๆ ยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 64.05 ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนที่ถูกต้อง ทั้งยังไม่เห็นคุณค่าของป่าชายเลนที่เกิดขึ้นในชุมชน ส่งผลให้ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลนเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 49.67 ประชาชนมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องหรืออยู่ในพื้นที่ที่ใกล้ป่าชายเลน จึงส่งผลให้ประชาชนไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน คิดเป็นร้อยละ 66.67

ความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรตัวอย่าง แสดงความคิดเห็นมากที่สุด 2 เรื่อง ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนให้กับประชาชนตามสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึงและควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนอย่างถูกต้อง รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 73.86 ต้องการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนและจัดเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมต่อการศึกษาเรียนรู้ของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 88.89

สรุปการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ปัจจัยด้านอายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน ระยะเวลาการอยู่อาศัย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน คือ ปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ ประสบการณ์เข้ารับการจัดอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 50 – 59 ปี และประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปมีส่วนร่วมมากที่สุด เพราะมีความผูกพันกับป่าชายเลนจากการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลนและได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของป่าชายเลนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาต่างๆ ทำให้เกิดจิตสำนึกในการหวงแหนป่าชายเลนและเป็นกลุ่มแกนนำที่ริเริ่มให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลนอย่างเป็นทางการ จึงมีส่วนร่วมมากกว่าประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 20 – 29 ปี 30 – 39 ปี และ 40 – 49 ปี ดังนั้นควรกระตุ้นกลุ่มผู้มียุ่่น้อยหรือเยาวชนให้เข้าใจถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าชายเลนและหันมามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น ด้วยการปลูกฝังจากหน่วยงานและแกนนำของชุมชนในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้เยาวชนได้เข้าร่วม เช่น การปลูกป่าชายเลน การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน รวมทั้งให้ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่อาศัยในระยะเวลาอันยาวนานเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และจิตสำนึกการอนุรักษ์ พร้อมทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์มาใช้ประโยชน์กับป่าชายเลน

2. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 – 3 คน และ 4 – 6 คน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 – 10 คน และ 10 คน ขึ้นไป ดังนั้นควรกระตุ้นกลุ่มผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไป ให้เข้าใจถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าชายเลนและหันมามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในชุมชน โดยเน้นการมีบทบาทของหัวหน้าครัวเรือนและส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านการอนุรักษ์ในท้องถิ่น

3. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด

นครศรีธรรมราช โดยผู้ที่ประกอบอาชีพประมงจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป พ่อบ้าน/ แม่บ้าน นักเรียน/ นักศึกษา ซึ่งอาชีพประมงเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยทรัพยากรในป่าชายเลน ดังนั้น ควรสนับสนุนอาชีพอื่นๆ ให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรป่าชายเลน ด้วยการให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน โดยให้ความรู้ด้านคุณค่าและประโยชน์ของป่าชายเลนกับกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่มีอาชีพประมงให้เห็นถึงความสำคัญของป่าชายเลนที่มีผลต่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

4. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านรายได้สุทธิต่อเดือนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้ที่มีรายได้น้อยจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าผู้ที่มีรายได้มาก ดังนั้น ควรกระตุ้นกลุ่มผู้ที่มีรายได้มากให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าชายเลน และเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้จากการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน

5. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านระยะเวลาอยู่อาศัยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้ที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่มากกว่า 50 ปี ขึ้นไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่น้อยกว่า ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เห็นประโยชน์ของป่าชายเลนและรู้จักรัก รู้จักหวงแหนทรัพยากรในพื้นที่ให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบทบาทของประชาชนที่มีระยะเวลาในการอยู่อาศัยมานานเป็นผู้กระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น

6. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และจัดโครงการหรือกิจกรรมอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของป่าชายเลน รู้จักรักและหวงแหนทรัพยากรของ

ท้องถิ่น พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแล รักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ให้แก่ประชาชนในพื้นที่และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยความรู้ที่จะเสริมสร้างให้กับชุมชนนั้น ควรเป็นความรู้ด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลน ความสำคัญของป่าชายเลน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และบทบาทการพัฒนากฎหมายในการอนุรักษ์ป่าชายเลนอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนโดยทั่วไปที่สนใจได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในระดับท้องถิ่น

อนึ่ง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยนานจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุมาก เช่นเดียวกับประชาชนที่มีอาชีพประมง เป็นกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์และได้ประโยชน์จากการประกอบอาชีพโดยตรง และควรพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนให้เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพและรายได้ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กระบวนการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชายเลนควรประกอบด้วย การร่วมกันศึกษาปัญหาการอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง มีการฝึกอบรมประชาชนในท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์ ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มในชุมชน เพื่อพัฒนาอาชีพจากป่าชายเลน ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นการทำเครื่องมือเฝ้าระวังการบุกรุกป่าชายเลนและเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องนี้กับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กรรมการหมู่บ้าน และผู้นำหมู่บ้านหรือผู้นำด้านการอนุรักษ์ เพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมของกลุ่มเฉพาะที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชากรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างเฉพาะเจาะจงมากขึ้น และควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนที่สอดคล้องกับพื้นที่ศึกษา

2. ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องรูปแบบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนอย่างทั่วถึงกัน เพื่อที่จะได้ทราบถึงแบบแผนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนตามวิถีชีวิตชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดการทรัพยากรให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรมป่าไม้. 2545. โครงการฟื้นฟูนิเวศป่าชายเลน เทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในโอกาสทรงพระชนมายุ 72 พรรษา. กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.
- กิตติชัย รัตนะ. 2549. การมีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำ. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เกษม จันทร์แก้ว. 2536. สิ่งแวดล้อมศึกษา. อักษรสยามการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- ชวลีภรณ์ จิมเฉลิม. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐพล จันทะแจ้ง. 2548. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา ป่าชุมชนบ้านแม่สาด ตำบลแม่กระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัช เบญจาทิกุล. 2539. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา: กรณีศึกษาหมู่บ้านชาวเขาชนะเลิการประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นภาพร เชื้อขำ. 2531. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรีจำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นวลศรี รัตนสุวรรณ. 2528. การศึกษาเจตคติของครูวิทยาศาสตร์ และครูสาขาอื่นที่มีต่อการใช้มาตรการ ทางสังคมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นาคม ชีรสวรรณจักร. 2541. **ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา: อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นำชัย ทนุผล. 2528. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วารสารส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ปีที่ 7 ฉบับที่ 3.** สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, เชียงใหม่.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2550. **แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน.** กรมพัฒนาชุมชน, กรุงเทพฯ.
- นิวัติ เรืองพานิช. 2533. **การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมคู่มือสำหรับการสอนและการฝึกอบรม.** อักษรสยามการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- ประภาพัญญ์ สุวรรณ. 2526. **ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.** สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 7 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- แพทยา แก้วพวง. 2531. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไชโยจังหวัดอ่างทอง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาษิณี ไชยกาญจน์. 2531. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาเยาวชนในชุมชนหัวรถจักรตึกแดง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มนตรี เตชะตামী. 2535. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของเกษตรกรสตรี ในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ยุทธ ไกยวรรณ และ กุสุมา ผลาพรม. 2553. พื้นฐานการวิจัย. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

รัชณี จันทร์ทรงกลด. 2541. การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาโรงเรียนสารวิทยา. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ. 2533. การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิมลรัตน์ ศรีสิงห์. 2538. การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิไลพร สมบูรณ์ชัย. 2534. การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศิริชัย เรืองฤทธิ์. 2537. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บริเวณอุทยานแห่งชาติคลองลานจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมใจ เข้มเจริญ. 2531. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: กรณีศึกษาตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมศักดิ์ พิริยโยธา. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการจัดการป่าชายเลนชุมชนบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2. 2551. สรุปข้อมูลทั่วไปของส่วนบริหารจัดการ
ทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2. ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2, กระบี่.

สิริลักษณ์ สุรการ. 2539. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียนปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุบงกช จามิกร. 2526. สถิติวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. ภาควิชาสถิติ
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุวรรณณี คงทอง. 2536. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่
อำเภอเสีงา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา. 2535. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ความตระหนักและการมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

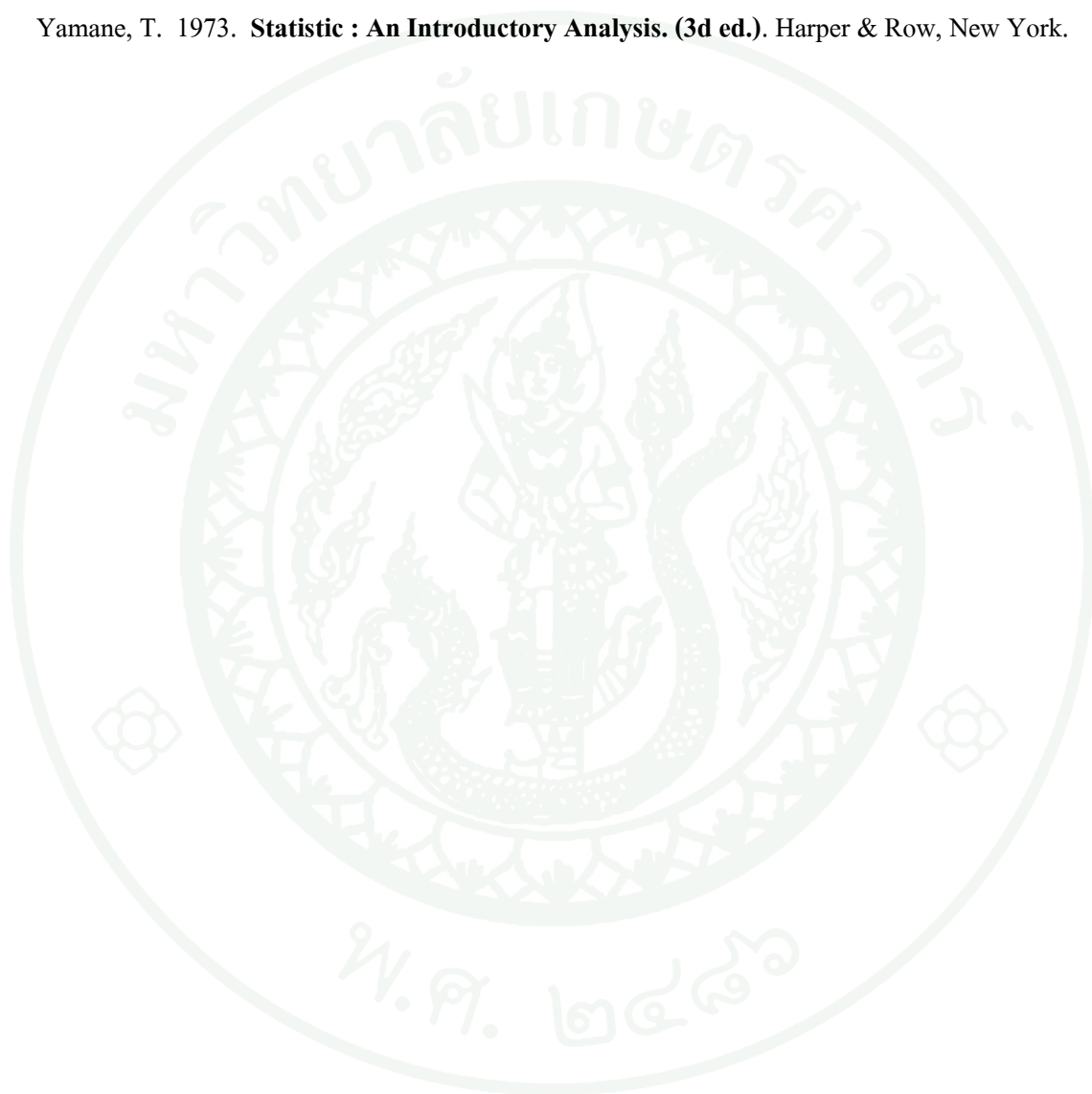
โสภณ หมวดทอง. 2533. การเฝ้าระวังมลพิษแหล่งน้ำของเกษตรกรในตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่
จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา. 2556. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556 - 2558) องค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช. แหล่งที่มา
<http://www.thasala.go.th>, 9 พฤษภาคม 2556.

อรพินท์ สพโชคชัย. 2538. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน.
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

United Nation. 1991. **Population Participation as Strategy for Promoting Community Level Action and National Development.** Department of international Economic and Social Affairs, United Nation, New York.

Yamane, T. 1973. **Statistic : An Introductory Analysis. (3d ed.)**. Harper & Row, New York.

ภาคผนวก

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

บันทึก

หลักการและเหตุผล

ประกอบข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

เรื่อง การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2552

หลักการ

พื้นที่ชายหาดและชายฝั่ง ถือเป็นพื้นที่สาธารณะ และเป็นพื้นที่ประกอบอาชีพของชาวประมง ตามหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อบังคับใช้ในพื้นที่โดยจัดทำแผนที่แนบท้ายประกาศ และต้องไม่ขัดกับกฎหมายหลัก ทั้งนี้เป็นไปตามกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

เหตุผล

พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา เป็นแหล่งระบบนิเวศน์ที่สำคัญ เนื่องจากมีป่าชายเลน ตะกอนเลน ที่เป็นแหล่งอาหาร หลบซ่อน วางไข่ และอาศัย ทำให้อ่าวของตำบลท่าศาลาคงความอุดมสมบูรณ์มาโดยตลอด แต่จะมีการทำการประมงผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติประมง พ.ศ. 2490 และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2552 และประกาศฉบับนี้ได้ขยายเขตออกไปจาก 3,000 เมตร เป็น 5,400 เมตร

ปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจตราและเฝ้าระวังนั้นจะประจำการที่อำเภอขนอม อำเภอสิชล และอำเภอปากพนังเป็นหลัก พื้นที่อำเภอท่าศาลาจึงเป็นช่องว่างในการตรวจตราและเฝ้าระวังการทำประมงที่ผิดกฎหมาย นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลามักได้รับเรื่องร้องเรียนจากรายการในพื้นที่จากปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายมาโดยตลอด ดังนั้นเพื่อวางกลไกเฝ้าระวังชายฝั่ง การประกาศกติกา ข้อตกลงร่วม ข้อบัญญัติท้องถิ่น และการจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรชายฝั่งร่วมกัน เพื่อเป็นการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

อย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ขึ้นใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนที่แนบท้ายประกาศ

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

เรื่อง การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2552

โดยที่ประชาชนในตำบลท่าศาลา สภากองการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เห็นร่วมกันว่า ควรจะได้มีการตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่อง “การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน” ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552 มาตรา 16 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่นของตนเอง (24) การจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (27) และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มาตรา 69/1 บัญญัติให้ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 71 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติเพื่อใช้ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 43 กระทำได้เพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพ และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม และ มาตรา 290 บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบลพ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 มาตรา 71 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา โดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จึงตราข้อบัญญัตินี้ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “**ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่อง “การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน พ.ศ.2552”**

ข้อ 2 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาตั้งแต่วันที่ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาแล้ว สิบห้าวัน

ข้อ 3 บรรดาข้อบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้วในข้อบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ 4 ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา รักษาการตามข้อบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 5 ในข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนี้

เขตอนุรักษ์ทางทะเลและชายฝั่ง หมายความว่า พื้นที่ชายหาด ทะเล ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเขตที่ 1 และ เขตที่ 2 ตามแผนที่ท้ายข้อบัญญัตินี้

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการบริหารเขตอนุรักษ์ทางทะเลและชายฝั่งตำบลท่าศาลาตามข้อบัญญัตินี้

ทำการประมง หมายความว่า จับ ดัก ล่อ ทำอันตราย ฆ่าหรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือทำการประมงหรือด้วยวิธีใดๆ

เครื่องมือทำการประมง หมายความว่า เครื่องกลไกเครื่องใช้ เครื่องอุปกรณ์ ส่วนประกอบ อาวุธ เสาหลัก หรือเรือบรรดาที่ใช้ทำการประมง

เครื่องมือคราดหน้าดิน หมายความว่า เครื่องมือทำการประมง ที่ใช้จับสัตว์น้ำ ด้วยวิธี ไถคราด ลาก ลงไปในหน้าดิน

เรือ หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด

ใบอนุญาต หมายความว่า ใบอนุญาตซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้แก่บุคคลหรือองค์กร ชุมชน ใช้ทำการประมง หรือทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่อนุญาต

ผู้รับอนุญาต หมายความว่า บุคคลหรือองค์กรชุมชนผู้ได้ใบอนุญาต ให้กระทำการอย่าง หนึ่งอย่างใดตามข้อบัญญัตินี้

เครื่องมือประจำที่ หมายความว่า เครื่องมือทำการประมงซึ่งใช้วิธีลงหลักปัก ผูก ขึง รั้ง ถ่วง หรือวิธีอื่นใด อันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง

องค์กรชุมชน หมายความว่า บุคคลที่รวมตัวตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป เพื่อทำการอย่างใดอย่าง หนึ่งที่ก่อประโยชน์เชิงบวกขององค์กร ชุมชนและท้องถิ่น มีเจตนา กติกา ข้อตกลงร่วมกัน และ เป็นที่รับรู้ทั่วไปของคนในชุมชน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายความว่า บุคคลหรือกลุ่มองค์กรชุมชนที่มีภูมิอำนาจในตำบลท่า ศาลา หรือ บุคคลที่มาทำการประมงตามข้อบัญญัตินี้

เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายความว่า นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา คณะกรรมการ บริหารเขตอนุรักษ์ทางทะเลและชายฝั่ง และผู้ซึ่งนายกได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่ดำเนินการตาม ข้อบัญญัตินี้

นายก หมายความว่า นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

หมวด 2

เขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อ 6 โดยที่ปรากฏว่ามีการใช้เครื่องมือการประมงบางชนิดทำการประมงทะเลส่งผลต่อการทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน ทรัพยากรน้ำคินใต้ท้องทะเล และทำให้เกิดสิ่งกีดขวางทางทะเล เพื่อประโยชน์ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม และเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพการประมงในทะเลและชายฝั่งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ให้แบ่งเขตทะเลและชายฝั่งเป็น 2 เขต ประกอบด้วย เขตอนุรักษ์ทางทะเลและชายฝั่ง เขตที่ 1 ระยะทาง 5,400 เมตร จากขอบน้ำชายฝั่งออกไปในทะเล และเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเขตที่ 2 ระยะทาง 1,500 เมตร จากขอบน้ำชายฝั่งออกไปในทะเล ตามแผนที่แนบท้ายข้อบัญญัตินี้

ข้อ 7 ในเขตอนุรักษ์ทางทะเลและชายฝั่งเขตที่ 1 บุคคลสามารถทำการประมงด้วยเครื่องมือการประมงที่ไม่ฝ่าฝืน พ.ร.บ.การประมง พ.ศ. 2490 และห้ามทำการประมงดังต่อไปนี้

- 1) การประมงโดยใช้เครื่องมืออวนรุนประกอบเรือยนต์
- 2) การประมงโดยอวนลากชนิดมีถูง เป็นการทำการประมงโดยใช้เรือยนต์ 2 ลำในการลากอวนและถ่างปากอวน
- 3) การประมงโดยใช้อวนทุกชนิดที่มีขนาดตาอวนต่ำกว่า ๒.๕ เซนติเมตรประกอบแสงไฟ ทำการประมงในเวลากลางวัน
- 4) การประมงโดยใช้เครื่องมือคราดหน้าดินประกอบเรือยนต์ทุกชนิด

คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายก อาจออนุญาตให้มีการทำการประมงตาม (1) (2) (3) (4) ได้ เพื่อการศึกษาวิจัยทางวิชาการ ทั้งนี้ ต้องกระทำโดยเปิดเผยและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ที่จะอนุญาต และต้องจัดทำเป็นใบอนุญาตโดยระบุตำแหน่ง เนื้อที่ ระยะเวลา และบุคคลที่รับผิดชอบที่ชัดเจน

ข้อ 8 ในเขตอนุรักษ์ทางทะเลและชายฝั่งเขตที่ 2 บุคคลสามารถทำการประมงด้วยเครื่องมือการประมงที่ไม่ฝ่าฝืน พ.ร.บ.การประมง พ.ศ. 2490 และห้ามทำการประมงด้วยเครื่องมือการประมงดังต่อไปนี้

- 1) การทำการประมงด้วยเครื่องมือประจำที่ทุกชนิด
- 2) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทุกชนิด
- 3) การใช้โพงพาง รั้วไซมาน หรือกั้นขุรั้วไซมาน ถี ่ละวะ หรือเครื่องมือที่มีลักษณะและวิธีการคล้ายคลึงกัน ทำการประมง

คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายก อาจอนุญาตให้กลุ่มองค์กรชุมชน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก ที่มีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือทำการประมงด้วยเครื่องมือประจำที่ได้ทำที่ไม่ขัดขวางการทำการประมงของชาวประมงอื่นๆ หรือเพื่อการศึกษาวิจัยทางวิชาการ หรือเพื่อการอนุรักษ์

การอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือทำการประมงด้วยเครื่องมือประจำที่ ต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ที่จะอนุญาต และต้องจัดทำเป็นใบอนุญาตโดยระบุตำแหน่ง เนื้อที่ ระยะเวลา และบุคคลที่รับผิดชอบในนามกลุ่มองค์กรชุมชนที่ชัดเจน บุคคลหรือกลุ่มองค์กรที่ได้ดำเนินการก่อนออกข้อบัญญัตินี้ให้ขออนุญาตให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน หลังประกาศมีผลบังคับใช้

การอนุญาตเป็นการอนุญาตเฉพาะกลุ่มองค์กรชุมชนที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ไม่สามารถเช่าช่วง หรือโอนสิทธิแก่บุคคลหรือกลุ่มองค์กรชุมชนอื่นได้

หมวด 3

คณะกรรมการบริหารเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตำบลท่าศาลา

ข้อ 9 ให้มีคณะกรรมการบริหารเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วย

1) นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	เป็นประธานคณะกรรมการ
2) กำนันตำบลท่าศาลา	รองประธาน
3) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	รองประธาน
4) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา
จากหมู่บ้านอยู่ติดชายทะเลหมู่บ้านละ 1 คน	กรรมการ
5) ผู้ใหญ่บ้านที่พื้นที่หมู่บ้านอยู่ติดชายทะเล	กรรมการ
6) ประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	กรรมการ
7) ผู้แทนกลุ่มองค์กรชุมชนในตำบลท่าศาลาที่มีวัตถุประสงค์
และการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล
และชายฝั่งเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 8 คน	กรรมการ
8) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกเห็นสมควรจำนวน 3 คน	กรรมการ

กรรมการตาม (4) ให้เลือกโดยที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการตาม (6) และ (7) ให้นายกแต่งตั้ง โดยปรึกษาหารือกับประชาคมตำบล

คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และให้คณะกรรมการตาม (4) (5) (6) มีวาระคราวละ 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้แต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน

ข้อ 10 ให้คณะกรรมการบริหารเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) บริหารเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้
- 2) จัดทำแผนงานเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระยะ 3 ปี เสนอเพื่อขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา
- 3) ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานใน (2)

- 4) จัดให้มีอาสาสมัครจากรายการอาสาสมัครอาสาสมัครเพื่อระวัง การกระทำที่ฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 5) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบัญญัตินี้ และให้นำความในข้อ 11 ข้อ 12 และข้อ 13 มาใช้บังคับกับคณะกรรมการโดยอนุโลม
- 6) จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในตำบล ทำศาลา

ข้อ 11 ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการที่ได้รับเลือกหรือแต่งตั้งจะเข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการ แทนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการนั้นว่างลง และให้ผู้ที่ได้รับเลือก หรือแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบ วัน จะไม่ดำเนินการเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ และในกรณีนี้ให้ คณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่

ข้อ 12 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามข้อ 9 (4) (6) (7) พ้นจาก ตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการ ทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) กรรมการตามข้อ 9 (4) พ้นจากการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

ข้อ 13 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ใช้กระบวนการปรึกษาหารือจนได้ข้อยุติ กรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติได้ ที่ประชุมอาจมีมติให้ใช้วิธีลงคะแนนได้ โดยใช้เสียงข้างมากของกรรมการที่เข้าร่วมประชุม กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 14 ให้ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ตามความเหมาะสมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อ 15 ให้นายกองการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา แต่งตั้งให้คณะกรรมการคณะอนุกรรมการ และราษฎรอาสาสมัครตามข้อบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่น

หมวด 4**บทลงโทษ**

ข้อ 16 ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติข้อ 7 และ 8 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท และในกรณี
ที่ผู้นั้นกระทำผิดตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2590
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 หรือกฎหมายอื่น ให้เจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นดำเนินการกล่าวโทษร้องทุกข์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

ประกาศ ณ วันที่ 10 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552

(ลงชื่อ) อภินันท์ เชาวลิต

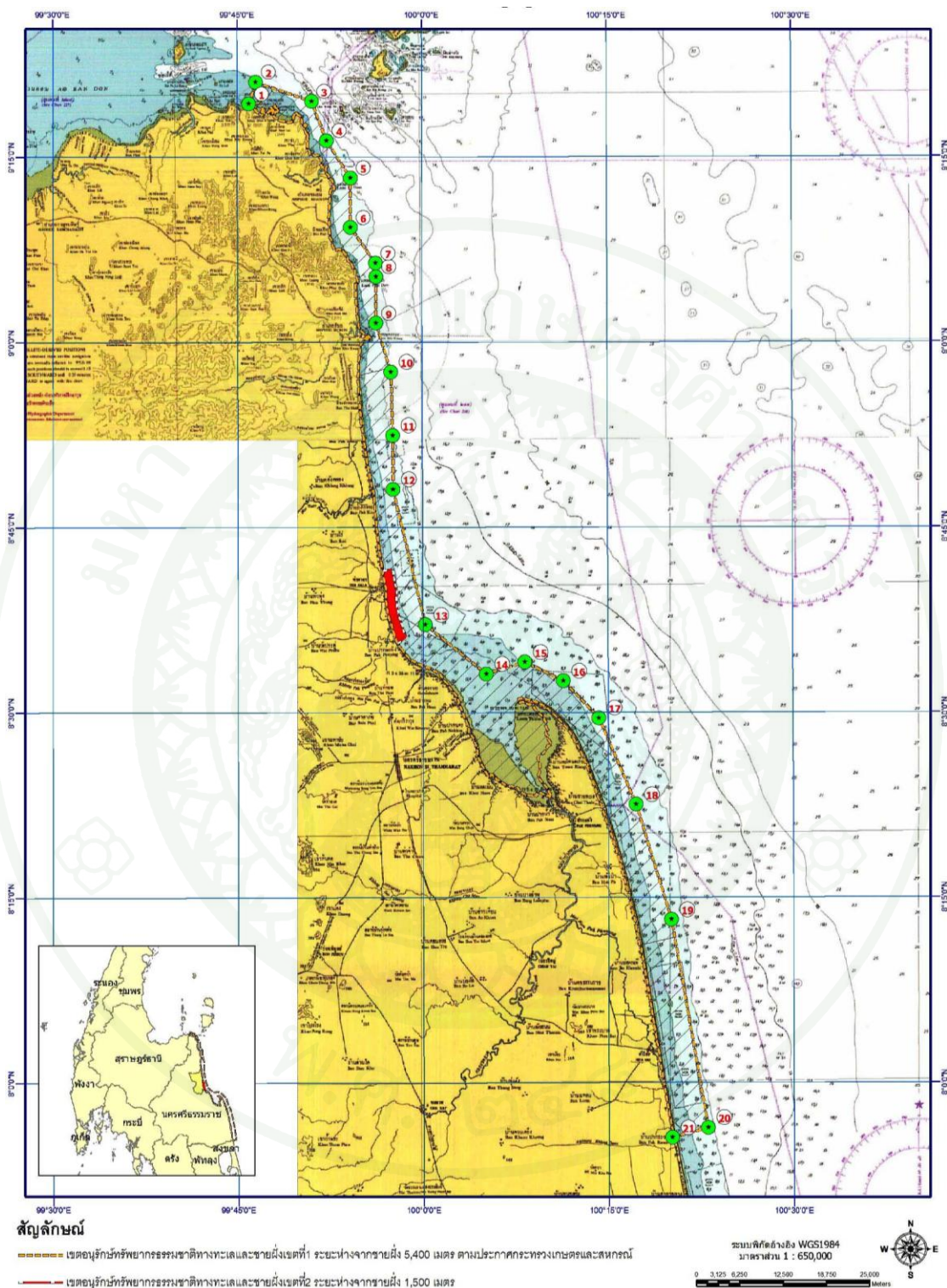
(นายอภินันท์ เชาวลิต)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

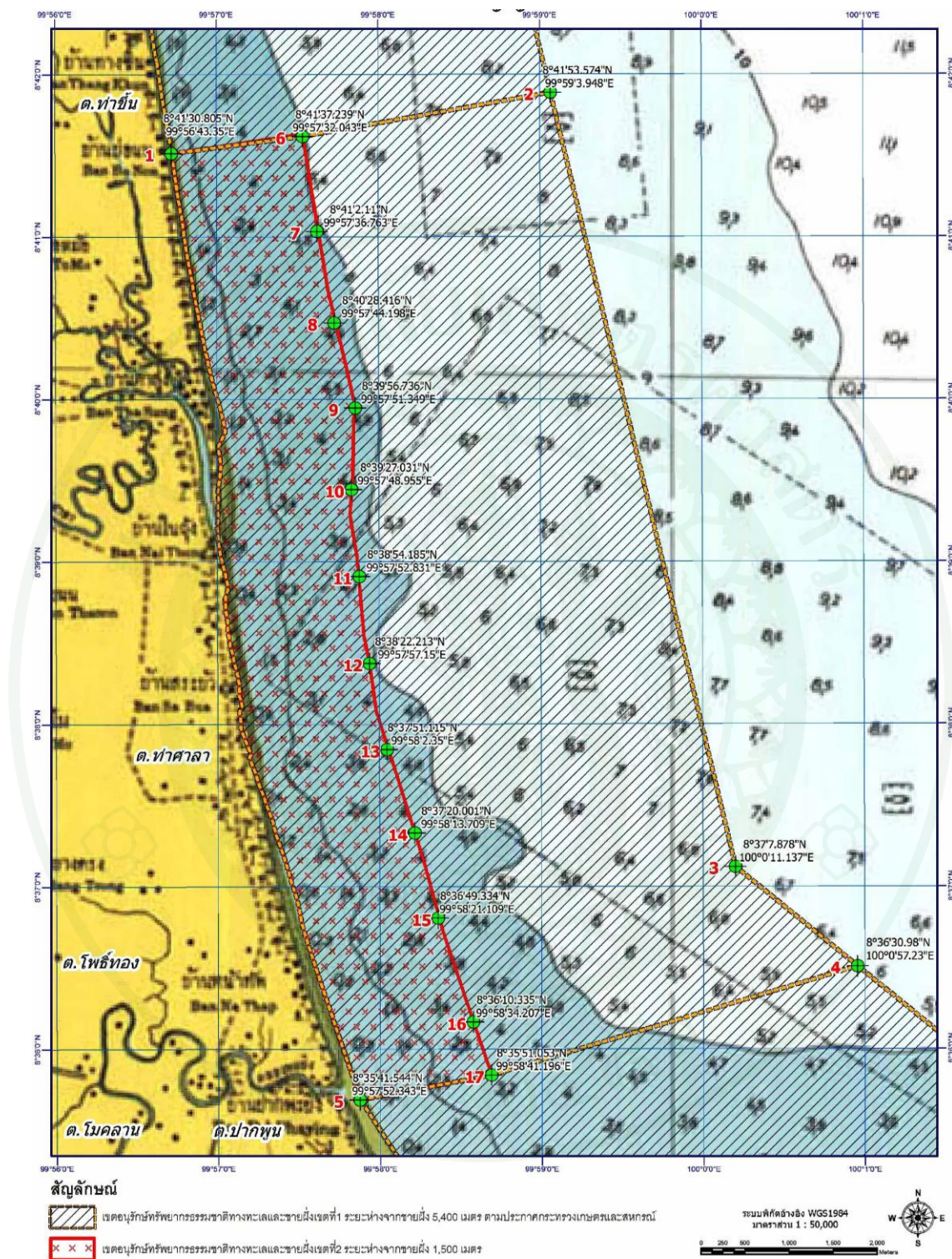
(ลงชื่อ) เสรี ทวีพันธุ์

(นายเสรี ทวีพันธุ์)

นายอำเภอท่าศาลา

ภาพผนวกที่ ก1 แผนที่แนบท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ลงวันที่ 10 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552

ภาพผนวกที่ ก2 แผนที่แนบท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ลงวันที่ 10 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552

แบบสอบถามเลขที่

--	--	--

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
พื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Factors Affecting on People Participation in Mangrove Forest Resource Conservation
at Sraboa Beach Area, Thasala Sub-District, Thasala District,
Nakhon Si Thammarat Province

นางสาวราตรี นินละเอียด

นิสิตโครงการปริญญาโท ภาคพิเศษ สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม _____

ชื่อหมู่บ้าน _____

อยู่บ้านเลขที่ _____

หมู่ที่ _____

ตำบล ท่าศาลา

อำเภอ ท่าศาลา

จังหวัด นครศรีธรรมราช

“ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง
ที่เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้”

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและข้อมูลทั่วไปของประชาชน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน (กรุณาตอบทุกข้อ)

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ เทียบเท่า (ปวช.)
☐ อนุปริญญา/ เทียบเท่า (ปวส. ปวท.)	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	☐ อื่นๆ (ระบุ)
4. สถานภาพในครัวเรือน

☐ หัวหน้าครัวเรือน	☐ ตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน
---	---
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกันรวมทั้งสิ้น (รวมตัวท่านด้วย)

☐ 1-3 คน	☐ 4-6 คน
☐ 7-9 คน	☐ 10 คน ขึ้นไป
6. อาชีพ

☐ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	☐ เกษตรกรรม
☐ ทำสวน	☐ ประมง
☐ รับจ้างทั่วไป	☐ พ่อบ้าน / แม่บ้าน
☐ นักเรียน / นักศึกษา	☐ อื่นๆ (ระบุ)

7. รายได้สุทธิต่อเดือน บาท
8. ระยะเวลาอยู่อาศัย ปี
9. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ หรือไม่
() ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย
() เป็นสมาชิกกลุ่ม (ระบุ)
10. ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท่าน
() ไม่เคย ได้รับการฝึกอบรม
() เคยได้รับการฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับแหล่งข่าวสารในการรับรู้ของท่าน
(กรุณาตอบทุกข้อ) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ประจำ หมายถึง 4 ครั้งขึ้นไป /สัปดาห์

บางครั้ง หมายถึง 1 – 3 ครั้ง /สัปดาห์

ไม่เคย หมายถึง 0 ครั้ง /สัปดาห์

แหล่งข่าวสาร	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร		
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย
สื่อบุคคล			
1. บุคคลในครอบครัว			
2. เพื่อนบ้าน			
3. เจ้าหน้าที่ของเทศบาล			
4. ผู้นำชุมชน /ผู้นำท้องถิ่น			
5. เครือข่ายการอนุรักษ์			
สื่อมวลชน และสิ่งพิมพ์			
6. วิทยู			
7. โทรทัศน์			
8. หนังสือพิมพ์			
9. อินเทอร์เน็ต			
10. หอกระจายข่าว			
11. ไปสเตอร์ /แผ่นพับ			
12. วารสาร /นิตยสาร /เอกสารทางวิชาการ			
13. เอกสารทางราชการ			
แหล่งข่าวอื่นๆ (ระบุ)			

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายคำถามในแต่ละข้อ ที่ท่านมีความคิดเห็นว่า “ถูก” หรือ “ผิด” เพียงคำตอบเดียว (กรุณาตอบทุกข้อ)

ข้อ	คำถาม	ถูก	ผิด
1.	ป่าชายเลน หมายถึง สังคมพืชที่ขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ หรือปากอ่าว ซึ่งเป็นบริเวณที่มีระดับของน้ำทะเลท่วมถึงในช่วงที่มีน้ำทะเลขึ้นสูงสุด	✓	
2.	ป่าชายเลนเป็นป่าที่มีอยู่โดยทั่วไปในทุกพื้นที่ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย		✓
3.	ป่าชายเลนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญที่สุดของสัตว์น้ำเท่านั้น		✓
4.	สภาพพื้นที่ป่าชายเลนที่สมบูรณ์ สามารถเป็นที่อยู่อาศัยและที่อนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนได้เป็นอย่างดี	✓	
5.	การทำประมงที่ผิดวิธี ทำให้สัตว์น้ำและพื้นที่ป่าชายเลนมีจำนวนลดน้อยลง	✓	
6.	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่นการเพาะเลี้ยงกุ้ง ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลนหรือส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนลดน้อยลง		✓
7.	ป่าเชิงทรง หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลเป็นครั้งคราว	✓	
8.	ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสำคัญต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีป่าชายเลน และไม่มีความสำคัญต่อประชาชนทั่วประเทศ		✓
9.	ไม้โกงกางเป็นพันธุ์ไม้ป่าชายเลนที่มีความสำคัญเพียงชนิดเดียว หากไม่มีไม้โกงกาง ป่าชายเลนจะหมดคุณค่า และไม้ชนิดอื่นๆ ก็ไม่มีความสำคัญแต่อย่างใด		✓
10.	พื้นที่ป่าชายเลนที่ถูกบุกรุกทำลายจนเสื่อมโทรม จะไม่สามารถฟื้นคืนสู่สภาพเดิมหรือทดแทนขึ้นใหม่ได้เองตามธรรมชาติ		✓

ข้อ	คำถาม	ถูก	ผิด
11.	การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลนจนเสื่อมโทรม จะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศอื่นๆ ด้วย	✓	
12.	ป่าชายเลน เป็นสังคมพืชหรือเป็นป่าที่ไม่ผลัดใบ และเปรียบเสมือน กำแพงป้องกันการพังทลายของชายฝั่งจากกระแสน้ำและลมทะเล หรือภัยทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้	✓	
13.	ระบบนิเวศป่าชายเลนมีความสัมพันธ์และถ่ายทอดพลังงาน ซึ่งกันและกันแบบห่วงโซ่อาหาร	✓	
14.	ป่าชายเลนทำหน้าที่เป็นแหล่งดักตะกอน สารปฏิชีวนะและสารมลพิษ ต่างๆ จากบนบกไม่ให้ลงสู่ทะเล	✓	
15.	ป่าชายเลนช่วยทำให้แผ่นดินบริเวณชายฝั่งทะเลงอกขยายออกไปใน ทะเลได้โดยตะกอนที่แขวนลอยมากับน้ำที่พัดถล่มเกิดเป็นแผ่นดินงอก ใหม่ขยายออกไปในทะเลเกิดเป็นหาดเลน	✓	
16.	แผ่นดินงอกใหม่ที่เป็นหาดเลนมีสภาพที่ไม่เหมาะแก่การเกิดพันธุ์ไม้ ป่าชายเลนและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง		✓
17.	ปริมาณของพื้นที่ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับปริมาณผลผลิต ทางการประมงในพื้นที่ป่าชายเลนนั้นๆ	✓	
18.	รากของต้นไม้ในป่าชายเลนสามารถช่วยป้องกันสิ่งแวดล้อม เป็นพิษได้	✓	
19.	ไม้จากป่าชายเลนไม่สามารถนำมาทำไม้ฟืน ไม้เสาเข็ม ไม้ค้ำยันหรือทำเฟอร์นิเจอร์ได้		✓
20.	ป่าชายเลนเป็นแหล่งสมุนไพรหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้ รักษาโรคต่างๆ ได้	✓	
21.	กล้วยไม้เป็นพรรณ ไม้ที่ไม่สามารถปลูกและเจริญเติบโตได้ ในพื้นที่ป่าชายเลน		✓
22.	พันธุ์ไม้ในป่าชายเลนสามารถนำมาถนอมเอาสารเคมีที่มีประโยชน์ เพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้หลายชนิด เช่น แทนนิน แอลกอฮอล์และกรดน้ำส้ม	✓	

ข้อ	คำถาม	ถูก	ผิด
23.	การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การนำทรัพยากรป่าชายเลนมาใช้อย่างชาญฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้ทั่วถึงกันอย่างยาวนานที่สุด มิใช่เป็นการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆ ไม่ให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด	✓	
24.	การดูแล รักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชนหรือข้าราชการที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีใช้หน้าที่ของประชาชนทุกคนในท้องถิ่นโดยตรง		✓
25.	การจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแก่ประชาชนในชุมชน สามารถลดปัญหาการบุกรุกทำลายป่าชายเลนได้	✓	
26.	การขยายตัวของชุมชน สถานศึกษาและสถานที่ราชการต่างๆ ในพื้นที่ป่าชายเลนไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าชายเลนและทรัพยากรป่าชายเลนแต่อย่างใด		✓

หมายเหตุ เครื่องหมาย ✓ คือ เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
พื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความเป็น
จริงของท่านในแต่ละข้อที่กำหนดไว้เพียงข้อละคำตอบเดียวเท่านั้น (กรุณาตอบทุกข้อ)

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด (ทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง)
4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก (เป็นประจำ แต่ไม่ทุกครั้ง)
3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง (เป็นบางครั้งบางคราว)
2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย (นานๆ ครั้ง/ ตามเวลาอันควร)
1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด /ไม่มีส่วนร่วม (ไม่เคย/ ตามการร้องขอ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา					
1. ร่วมศึกษาปัญหาการลักลอบบุกรุกแผ้วถางป่าชายเลนในพื้นที่					
2. ร่วมศึกษาปัญหาการลักลอบจับสัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน					
3. ร่วมศึกษาปัญหาการกำหนดพื้นที่ปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่					
4. ร่วมศึกษาปัญหาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่					
การมีส่วนร่วมวางแผนงาน					
5. ร่วมวางแผนงานแก้ปัญหาการลักลอบบุกรุกแผ้วถางป่าชายเลนในพื้นที่					
6. ร่วมวางแผนงานแก้ปัญหาการลักลอบจับสัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน					
7. ร่วมวางแผนงานกำหนดพื้นที่ปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่					
8. ร่วมวางแผนงานการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่					

การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน	5	4	3	2	1
9. ร่วมปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น					
10. ร่วมปฏิบัติงานกำหนดพื้นที่ปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่					
11. ร่วมปฏิบัติงานจัดหาพันธุ์ไม้เพื่อปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่					
12. ร่วมปฏิบัติงานปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่					
การมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน	5	4	3	2	1
13. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการลักลอบบุกรุกแผ้วถางป่าชายเลนในพื้นที่					
14. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการลักลอบจับสัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน					
15. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในพื้นที่					
16. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่					

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

○ ปัญหา หรืออุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ปัญหาด้านกิจกรรมการใช้ประโยชน์ของชุมชน

3. ปัญหาด้านบทบาทของหน่วยงานในการดูแลรักษา

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าชายเลน

5. อื่นๆ

○ ความต้องการ หรือข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาด
สระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ความต้องการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน

2. ความต้องการสะท้อนปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

3. ความต้องการในการดูแลและเฝ้าระวังการบุกรุกทรัพยากรป่าชายเลน

4. ความต้องการในการตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่หาดสระบัว

5. อื่นๆ

...ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี...

ภาคผนวก ค
ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ ค1 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้วิธีหาค่า Cronbach's Alpha Coefficient

Factor No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	7.2000	20.7862	.7410	.8398
2	7.0667	23.2368	.4269	.8596
3	7.4333	22.3920	.4912	.8564
4	6.9667	23.8264	.2864	.8680
5	7.1333	23.0851	.3147	.8698
6	7.4000	22.8690	.5955	.8515
7	6.9000	22.0931	.4470	.8610
8	7.3000	21.5276	.5913	.8501
9	7.7667	24.2540	.4847	.8589
10	7.4000	22.3862	.5440	.8531
11	7.2667	20.8230	.7790	.8379
12	7.6333	22.6540	.7399	.8465
13	7.3333	21.6092	.6912	.8443

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 13

Alpha = .8637

ตารางผนวกที่ ค2 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้วิธีหาค่าจากสูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson

Factor No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	KR-20 if Item Deleted
1	17.6000	10.5241	.0000	.6462
2	18.1333	9.3609	.2917	.6257
3	18.0333	8.7230	.5197	.5949
4	17.8333	9.8678	.1744	.6394
5	17.6000	10.5241	.0000	.6462
6	18.1000	10.0931	.0534	.6560
7	18.4000	10.1793	.0691	.6497
8	18.2000	9.0621	.4046	.6109
9	18.0333	9.0678	.3961	.6119
10	17.8333	9.6609	.2536	.6308
11	17.7667	9.2885	.4726	.6097
12	17.6000	10.5241	.0000	.6462
13	17.6000	10.5241	.0000	.6462
14	18.0667	8.4782	.6053	.5824
15	17.6667	10.6437	.1111	.6569
16	18.0000	8.8276	.4891	.5995
17	17.6000	10.5241	.0000	.6462
18	17.8000	10.0276	.1285	.6438
19	18.2000	9.2690	.3319	.6206
20	17.8667	10.9471	.2101	.6807
21	18.0000	10.4828	.0641	.6693
22	17.6667	10.2299	.1416	.6414
23	17.6000	10.5241	.0000	.6462

ตารางผนวกที่ ค2 (ต่อ)

Factor No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	KR-20 if Item Deleted
24	18.1333	9.1540	.3624	.6163
25	17.6333	10.7230	.1942	.6568
26	18.0333	9.3437	.3007	.6246

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 26

KR-20 = .6452

ตารางผนวกที่ ค3 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้วิธีหาค่า Cronbach's Alpha Coefficient

Factor No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	45.4333	329.2195	.9194	.9766
2	45.6333	326.5851	.9148	.9766
3	45.4667	329.5678	.8491	.9775
4	45.5000	330.7414	.8812	.9771
5	45.2000	339.1310	.8021	.9782
6	45.3667	332.5161	.8546	.9775
7	45.8000	332.5103	.7939	.9783
8	44.5000	351.7759	.6163	.9802
9	45.9000	329.5414	.8432	.9776
10	45.8667	333.5678	.7943	.9783
11	45.5333	332.2575	.8061	.9781
12	45.6000	327.2828	.9443	.9763
13	45.9000	324.1621	.9370	.9763
14	46.0333	324.3782	.9241	.9765
15	45.6333	325.4126	.9063	.9767
16	45.6333	322.9989	.8558	.9776

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 16

Alpha = .9789

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – สกุล	นางสาวราตรี นินละเอียด
เกิดวันที่	2 กุมภาพันธ์ 2530
สถานที่เกิด	ตำบลหลักช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (วิทยาศาสตร์เชิงคำนวณ) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ B.Sc. (Computational Science)
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานรองอธิบดี กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ผลงานดีเด่นหรือรางวัลทางวิชาการ	-
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	-